Rates of advertising:

2 inches, 1 column,	one year		$12.00
" " " "	half year		7.00
" " " "	3	months	4.00
" " " "	1	month	2.00
" " " "	one insertment		1.00
2 inches, 2 columns,	one year		$20.00
" " " "	half year		12.00
" " " "	3	months	7.00
" " " "	1	month	4.00
" " " "	one insertment		2.00
3 inches, 2 columns,	one year		$30.00
" " " "	half year		17.00
" " " "	3	months	9.00
" " " "	1	month	6.00
" " " "	one insertment		3.00

Payments for one year advertisement, half cash, balance after 6 months.

Paymments for all advertisements less than 1 year must be paid in advance.

LIETUVA

Preke apgarsinimu:

2 collai, 1 kolumna, per meta		$12.00
" " " "	pusia metu	7.00
" " " "	ezwerty metu	4.00
" " " "	menesy	2.00
" " " "	wiena syky	1.00
2 collai, 2 kolumnos, per meta		$20.00
" " " "	pusia metu	12.00
" " " "	ezwerty metu	7.00
" " " "	menesy	4.00
" " " "	wiena syky	2.00
3 collai, 2 kolumnos, per meta		$30.00
" " "	pusia metu	16.00
" " "	ezwerty metu	7.00
" " "	menesy	5.00
" " "	wiena syky	3.00

Už metiny apgarsinima, puse pinigu turi butie užmoketa isz wirszaus, o kita puse po 6 m. nesiu.

Už wisus kitus apgarsinimus, paduotus ant trumpesnio laiko kaip ant metu, turi butie užmoketi wisi pinigai isz wirszaus.

Nr. 24 CHICAGO, ILL., SUBATA, 12 Sėjos (June.) 1897 m. Metas V.

ENTEREDAT THE CHICAGO, ILL. POST OFFICE AS SECOND CLASS MATTER.

The Lithuanian Weekly

"LIETUVA"

Published at Chicago, Ill., every Saturday.

Executes all kind of Job Printing and translating in Lithuanian, Polish and English languages.

Subscription $2.00 per year.

All communications must be addressed:

A. OLSZEWSKI,
924 33rd St., Chicago, Ill.

Nedėlinis Laikrasztis

"LIETUVA"

Iszeina kas Subata Chicago, Ill.

Kasztuoja ant metų:

AMERIKOJE..... $2.00
Į UŽMARE..... $3.00

"Lietuvos" spaustuwė spausdina wisokes Knigas, Konstitucijas ir wisokius kitus drukus lietuwiszkai, lenkiszkai ir angliszkai. Darba atlieka gražiai, greitai ir pigiai.

Užsiraszant "Lietuvą" ir prisiunciant pinigus už ją, kaip ir su wisais kitais reikalais, wisada reik uždeti szitoki adresą:

A. OLSZEWSKIS,
924 33rd St., Chicago, Ill.

Politiszkos žinios.

—o—

Balkanų pussalis.

Ant karės lauko terp Grekijos ir Turkijos terp regulariszkos kariaunos musziai dar neprasidėjo, bet wisgi karės galo dar ne galima matyti. Europos pasiuntinių stengimaisi pertikrinti sultaną atsisakyti nuo dabar turkų užimtos Tessalijos neiszduoda waisiaus: Turkija reikalauja, idant ta prowincija butu jai atgal sugražinta. Matyt, kad derybos negreit pasibaigs, bet ar negalint susitaikyti, karė wėl neprasidės, to dabar negalima įspėti. Tuli Europos laikraszcziai tiesiog kaltina Wokietiją, buk jos pasiuntinys kalbina sultaną ne atsisakyti nuo Tessalijos.

Nors musziai terp regulariszkų kariaunos pajiegų pasiliowė, bet užtai užpuldinėjimai ant turkų grekiszkų liuosnorių, teiposgi užpuldinėjimai turkiszkų teip wadinamų baszibuzukų (turkiszkų kazokų) ant krikszczioniszkų kaimų ne pasiliowė. Tos turkų pajiegos mat ir sultano įsakymų ne klauso. Isz Atenų ateina žinios, buk turkai užpuldinėja ant grekiszkų gywentojų Epyre; užpuolė ant grekiszkų moterų, suwedė jas į bažnyczią ir ten iszgėdino. Panasziais darbais atsižymėjo turkai Tessalijoj, apie jų užimtą miestą Larissą.

Isz Konstantinopoliaus ateina žinios, kad keli pulkai bulgariszkų liuosnorių, ties Kossana per rubežių įsiweržė į Turkiją. Į tą krasztą likosi jau iszsiųsta skaitlinga kariauna; teiposgi už paskutinį maisztą Albanijoj turkai kaltina tiesiog Montenegro kunigaiksztį, buk jis, norėdamas atrasti progą įsikiszti į karę terp Grekijos ir Turkijos, tyczia albanieczius buwo priesz Turkiją sukėlęs. Maisztai czia wienok greitai pasiliowė, todėl ir proga ant pradėjimo karės ne atsirado. Maskolija, pagazdinusi sultaną įsikiszimu Bulgarijos į karę, priwertė jį apstabdyti muszius ir pradėti tarybas. Jeigu dabar į Turkiją įsiweržė bulgariszki liuosnoriai, matomai tą padarė ant Maskolijos įsakymo, kuri tuom persergėdama sultaną, nori jį priwersti sumažinti sawo reikalawimus.

Angliszkas pasiuntinys Peterburge praneszė sawo randui, kad jis kalbėjo su Maskolijos užrubežinių dalyku ministeriu, Murawjewu. Tasai pasakė, kad jisai stengiasi prikalbėti carą, nors ant to prireiktu ir wisų Maskolijos pajiegų, įsikiszti į tarpą Grekijos ir Turkijos, su tokiu jau praszymu atsiliepė prie caro ir maskoliszkas "Szwencziausias Sinodas". Taigi mat, jeigu Turkija nenusilenks priesz Europos reikalawimus, jeigu ji ne sumažys sawo reikalawimų, tai Maskolija pasirengusi yra jį prie to priwersti nors ir per karę. Pradėjusi karę, žinoma, ne tiek jau rupintusi apie Grekiją, kiek apie sawo reikalus. Užbaigus karę, nupleszta wėl kokį nors Turkijos krasztą. Žinoma, kad tam turėtu priesztarauti kitos Europos wieszpatystės, labiausiai gi Austrija ir su ja susidraugawusios: Wokietija ir Italija. Koks nors įsikiszimas wienos Europos wieszpatystės į tarpą Turkijos ir Grekijos gal pagimdyti karę wisoj Europoj. Argi ją drystu dabar jau pradėti Maskolija? Tokiu budu nejokios tarybos Europos wieszpatyszczių ne gal praszalinti pawojaus didelės Europoj karės.

Iszpanija ir jos waldybos.

Po musztynių Iszpanijos senate, pasiuntinių bute wisi pasiuntiniai liberaliszkos partijos atsisakė imti dalywumą parlamento darbuose. Iszpaniszki ministeriai, matydami, kad negalės palaikyti waldžios, atsisakė nuo sawo wietų. Dabar wienok ateinanczios isz Iszpanijos žinios paduoda, buk karalienė praszė tų paczių ministerių wėl paimti waldzią į sawo rankas. Todėl czia ne galima greitai laukti kokių nors žymesnių permainų. Liberalai pasiuntinių bute, sykį priwertę ministerius pasitraukti, gal wėl prie to priwersti. Daugelis laikraszczių teiposgi ir sanarių pasiuntinių buto reikalauja atszaukimo nuo Kubos jenerolo Weylero. Nežinia dabar, ar jis czia pasiliks ar taps atgal į Iszpaniją sugražintas. Iszpaniszkos waldžios ant Kubos, už ilgai besitraukianczius maisztus, kaltina Suwienytas Wieszpatystes Sziaurinės Amerikos. Laikraszcziai sako, kad maisztus palaiko tik amerikoniszki liuosnoriai. Įnirszimas czia teiposgi didelis priesz amerikoniszkų laikraszczių raszėjus, kurie tyczia melagingas garsina žinias, kaltina ir amerikoniszkus konsulius, ypacz gi konsulių Lee, buk jis sawo agitacijomis sukelia gywentojus priesz iszpaniszkas waldžias. Iszpaniszki wienok ministeriai, žinoma dabartiniai, stengiasi gywentojus pertikrinti, kad prezidentas McKinley prilankus yra Iszpanijai. Ant muszio lauko ant Kubos nieko swarbesnio neatsitiko, arba nors apie tokius atsitikimus nė jokios žinios ne atėjo

Ant Filipinų salų maisztinįkai paėmė 27 katalikiszkus zokoninkus ir dėl atkerszyjimo iszpanijonėms, perkalė per gywus bambusines lazdas ir paskui sukdami isz palengwo ant ugnies, juos iszkepė. Pirmutinės žinios buwo, buk iszpanijonys tą padarė, bet žinios tos buwo neteisingos, kadangi zokoninkus iszkepė ne iszpanijonys, tik maisztinįkai.

Wokietija.

Laikant wadžias wieszpatystės wežimo Wokietijoj Bismarkiui, jis, kaip tai antai yra Maskolijoj, sutwėrė sznipukų įrėdnę dabojimui žmonių nuomonių, idant pergalėti sawo prieszus. Sznipukai wienok newisada teisingai elgėsi. Kol waldžia buwo Bismarkio rankose, tasai, kaipo sutwertojas tos įrėdnės, jų bjaurius darbus už dengdawo, jeigu tik jų nors ir melagingas denuncijacijas ant sawo naudos apwersti galėjo. Pasitraukus Bismarkiui, sznipukų wirszinįkas Tausch, papirkdawo žemai doriszkai stowinczius laikraszczių redaktorius, su jų pagelba wisaip stengėsi supykinti ciecorių su po Bismarkiui užstojusiais ministeriais. Tauscho pagelbinįkai talpino laikraszcziuose straipsnius, pasinaudodami ant to paslaptomis rando žiniomis, paskui apskusdawo nepatinkantį ministerį, buk tai jo rasztai. Tokiu budu priwertė jie pasitraukti užstojusį po Bismarkui, kanclerį Caprivi, nuo wietos ir keletą kitų ministerių. Tokiu jau budu bandė suerzinti ciecorių su dabartiniu užrubežinių dalykų ministerių, Marschall v. Biberstein. Czia wienok Tauschui nepasisekė: jis pats pateko po sudu. Prowa traukėsi ilgai ir tik dabar pasibaigė. Sudas Tauschą iszteisino. Dabartinis iszteisinimas wienok suerzino dar labiaus priesz randą Wokietijos gywentojus. Daugelis kaltina randą, kad wisomis sawo pajiegomis stengiasi uždengti piktus sawo tarnų darbus. Kaip paskutinės isz Berlyno žinios paduoda, ciecorius peikia užrubežinių dalykų ministerį už atidawimą po sudu Tauschą. Todėl laukia czia pasitraukimo wisų, jeigu jau ne Wokietijos ministerių, tai nors prusiszkų.

Berlyne, laike kariaunos parados, prie kurios buwo ciecorius, atsitiko maisztai teip, kad ciecoriui reikėjo grįžti į sawo rumą. Minios tuom dar nepasiganėdino, bet koliojo važiuojantį ciecorių, mėtė į jo karietą popieros grumuliais. Matomai ciecorius Wilhelmas juo toliaus, juo labiaus žudo sawo pawaldinių meilę ir pasitikėjimą.

Austrija.

Dabartini Austrijos ministerija grafo Badeni, ne galėdama permalduoti wokieczių parlamento pasiuntinių, kurie wieton darbuotiesi ant wieszpatystės labo, parlamento susirinkimuose wisaip kolioja ministerių perdėtinį, grafą Badenį, už sulyginimą tiesų czechiszkos kalbos Czechijos urėduose, paleido su wisu parlamentą ir paskyrė kitus rinkimus. Taigi wokiecziams nepasisekė; dabartinis jų priesztarawimas pripažinimui tiesų czekiszkai kalbai Czechijos urėduose, dar labiaus pakėlė dwasią Austrijos tautų slawiszkos kilmės, bet kad czia slawų daugiaus, taigi galima tikėtis, kad per rinkimus slawų pasiuntinių pereis daugiaus negu jų buwo paleistame parlamente. Per fanatiszką neužkantą slawų, wokieczіai sawo waldymui Austrijoj pats duobę kasa: waldžia czia turės pereiti į rankas slawiszkos daugumos. Iki sziol wokiecziai, sėdami nesutikimus terp slawų, galėjo Austrijoj sawo wirszinįkystę užlaikyti, susidraugawę slawai ją isz wokieczių rankų turės ant galo paweržti.

Anglija.

Anglijoj dabar rengiasi iszkilmingai apwaikszczioti 50 m. sukaktuwes waldymo karalienės Wiktorijos. Delegatai isz wisų krasztų keliauja ant tų iszkilmių; isz Amerikos iszkeliawo jenerolas Miles, kurisai dabar yra Grekijoj, bet isz czia keliaus į Londoną. Susipykimas terp Anglijos ir Pietinės Afrikos republikų susimažino. Prezidentas Transvaaliaus apgarsino, kad czia teiposgi bus iszkilmingai apwaikszczіotos sukaktuwės Anglijos karalienės. Randas iszplatino tiesas swetimtauczių, taigi praszalino priežastį nesutikimų su Anglija. Isz to matyt, kad dar ne laikas pradėti karę Pietinėj Afrikoj.

Brazilijos rando kariauna, sudrutinta naujais regimentais, sumuszė maisztinįkus po wadowysta Conselheiro ėsanczius. Muszis atsitiko netoli Cauados, prowincijoj Bahia; maisztinikų buwo czia susirinkę 8000. Pasipriesziniimas jų buwo labai smarkus. Ar tuom wienu sumuszimu pergalėjo su wisu maisztą, galima abejoti. Czia maisztai iki sziol niekada greitai nepasibaigė.

Likosi galutinai nuspręsta, kad Prancuzijos prezidentas, 25 d. Liepos, atsilankys pas maskoliszką carą, Prezidentas, idant ne reiktu keliauti per Wokietiją, keliaus jurėmis; su juom keliaus teiposgi ir Prancuzijos užrubežinių dalykų ministeris, Honotaux.

Sijamo karalius atkako į Italiją. Ryme ant geležinkelio laukė jo Italijos karalius. Ant rytojaus atlankė jis ir popiežių, kur iszbuwo apie pusę walandos.

Jeigu jautiesi nesweikuoj, imk wieną CASCARETS, o iszgydys tawę, už 10 ir 20c.

Isz Lietuwos.

Musztynės kareiwių su teip žmonėmis.

Ant wienos ukės, netoli Wendeno, Latwijoj, atsiwilko trys maskoliszki unteroficieriai stowinczio mieste pėksztinįkų regimento ir žinoma, kaip tai maskoliai moka, sawinosi sau wiską, ką tinkanczio rado. Ukinįkai nenorėjo duoti; isz to ir užgimė kruwinos musztynės. Dažinojęs apie tai jefreiteris kazarmėse, atsiwedė du kareiwiu su karabinais, idant gelbėti sawuosius. Ukinįkai wienok nenusigando, tik szoko prie kareiwių ir iszweržė wienam karabiną ir su juom durė atėjusį czia musztynėms prisižiurėti, kokį ten Prudnikową į krutinę, kurioj ir pasiliko nusikabinęs nuo wamzdžio durtuwas, per plauczius perlindęs, iszlindo per nugarą. Prudnikow wienok pats isztraukė isz krutinės durtuwą ir nuėjo į kazarmes, kur apžiurėjo jo sužeidimą ir isz czia nugabeno į ligonbutį. Daktarai ne tikėjosi jo iszgydyti, bet jis netikėtai į dwi sanwaiti iszgijo. Įdurės jam ukinįkas už tai pateko po sudu. Rygos sudas nusprendė jį į kalinį ant 3 mėnesių.

Miestų autonomija.

Maskoliszkas randas rengėsi dar szį metą pripažinti wietinę autonomiją Lenkijos miestams, taigi ir miestams lietuwių apgywentos Suwalkų gubernijos, teip antai, kaip pripažinta czia kaimiecziams sawiszkai rėdytiesi walszcziuose. Dabar wienok ateinanczios isz Peterburgo žinios garsina, kad ministerija nusprendė dar su įwedimu czia tokios autonomijos palukėti. Projektas reikalingą reformų likosi jau ministerijos apdirbtas, bet jo neužgyrė, tik nusiuntė ant nusprendimo Warszawos jenerał-gubernatoriaus. Paskui jau drauge su jo nuomonėmis bus jis paduotas į wieszpatystės rodą. Žinoma, per tai įwedimas tų reformų turės pasiwėlinti.

Naujos kratos.

Kaip pranesza "Vienybė", pagal nurodymą suimto už platinimą lietuwiszkų knigų, buwusio Senapilės pacztoriaus, Jono Lietuwnįko, buwo 13 d. Balandžio, antru kartu daroma krata pas daržinįką Skrincką. Pirmą kartą atsilankė pas jį žandarai ir zemskiai pradžioje Balandžio, bet kad atėjo wieni, be kaimo szaltysziaus, kaip pagal ėsanczias tiesas turi but, Skrinckas kratyti ne daleido. Už tai darydami kratą antru syk, iszkratė ne tik butą, bet klėtį, twartus, daržinę ir klojimaitį, iszbadė sziauduose, bet nieko nerado. Už nedaleidimą kratyti pirmą kartą, Skrinckas likosi atiduotas po policijos priežiura ant dwiejų mėnesių.

Paliuosawimai miestams.

Didžiausią dalį Lietuwos miestų surinkimų suėda užlaikymas policijos, kuri labai mažą miestams naudą atgabena. Wirszinįkų policijos yra ne miesto urėdnįkas, bet paskirtas Peterburgo ministerijos, taigi miestai ne turi tiesos dawinėti policijai įsakymų, bet tik ant jos užlaikymo pinigus paskirti. Kad toksai surėdymas neteisingas, suprato ant galo ir maskoliszka ministerija. Dabar ji rengiasi paliuosuoti miestus nuo užlaikymo policijos, kalinių ir kitokių užwedimų, isz kurių miestas ne turi nė jokios naudos; užlaikymą jų paims pats randas. Kad teip suprastu randas ir kitus neteisingus sawo padawadyjimus!

Patžudystė Wilniuje.

Wilniuje, ant teip wadinamo Užupio, namuose Nemzero, gyweno pagelbinįkas buchhalterio akczyžios užweizdos, Antanas Budlewski. Gyweno jis wienas, laikė wien wirėją, o teip nieks pas jį ne atsilankydawo. 20 d. Gegužio pakilęs anksti, paraszė laiszką wienam draugui ir jį padawęs tarnaitei, liepė nuneszti. Ta paėmusi laiszką iszėjo, bet sugrįžusi, rado Budlewskį gulintį ant sofos kraujų baloje, bet dar gywą. Tarnaitė iszbėgo persigandusi laukan ir pakėlė riksmą, ant ko subėgo kaimynai, wiens isz jų szoko pakwiesti gydytoją, kurisai atkakęs liepė nugabenti paszautą į ligonbutį, bet ir tas jau nieko negalėjo padaryti. Budlewski paleido sau tris szuwius: du į krutinę ir wieną į smilkinį. Nugabentas į ligonbutį, jis neužilgio ir pasimirė. Priežastis patžudystės nežinoma.

Pats į sawo kilpas pateko.

Pas wieną ukinįką Luderno walszcziaus, Wendeno pawietyj, Latwijoj, užėjo koksai piktadarys; ukinįko namieje tąsyk ne buwo, tik 7 metų mergaitė. Piktadarys isz to pasinaudojo: jis paszlawė dwi maszneles su pinigais, bet to dar neužteko: panorėjo mat dar pakarti ir wienaitinį sawo darbo liudytoją, taigi aną 7 metų mergaitę. Jis pasistojo ant kedės ir pradėjo kiszti wirwę per balkį, idant paskui, padarius kilpą, pakabinti ir mergaitę. Tuom tarpu wienok kedė parpuolė ir jis pasikabino ant rankos. Kada sugrįžo mergaitės tėwai, rado po balkiu kybantį wos gywą patį piktadarį.

Isz Wisznewo, Wilniaus gub.

Miestelyj Wisznewe, Aszmenų pawietyj, Wilniaus gubernijoj, siautė smarkus gaisras. Ugnis pasirodė apie 10 wal. isz ryto, o 11 wal. degė jau 15 namų. Ant pagelbos prie gesinimo atbėgo užweizėtojas dwaro Wisznewo su žmonimis ir gesinimo prietaisomis. Gesinimas buwo sunkus, kadangi pasirodė, kad miestelis neturi nė jokių gesinimo pritaisų. Iszdegė isz wiso 19 namų.

14 d. Gegužio, ties Wisznewu ir aplinkinėse siautė smarki audra su ledais. Miestelėdai iszdaužė daug langų, aplinkinėse gi jie padarė daug blėdies laukuose.

† Rygos berzė paskyrė 100000 rublių ant įrengimo czia medžiams ir lentoms prieplaukos; tiek jau ant to duoda ir randas. Darbai prie to neužilgio prasidės.

Isz paskutinio Maskolijos žmonių suskaitymo.

Isz paskutinio Maskolijos žmonių suskaitymo maskoliai persitikrino, kad skaitlius gywentojų žymiausiai pakilo Maskolijos pakraszcziuose, taigi Lietuwoj, Lenkijoj, ant Kaukazo, Turkestane, Siberijoj, bet ne tikrai maskoliszkose apygardose. Isz wiso Maskolijoj pasirodė 129211000 gywentojų. Isz to 50 europinės Maskolijos gubernijose 94000000. Ant Kaukazo 9723553, Lenkijoj 9442540, Siberijoj 5731732, Turkestane 4175101. Terp wiso skaitliaus gywentojų buwo 64 594833 moterų ir 64616280 wyriszkių. Gubernijose europinės Maskolijos ant 1300000 moterų daugiaus, bet užtai Siberijoj, ant Kaukazo, arba Turkestane moterų yra mažiaus. Isz wisų gubernijų daugiausiai gywentojų turi Kijewo gub., nes 3564433; isz musiszkių tik wiena Minsko gub. turi 2156343 gywentojų, kitos gi mažiaus 2 milijonų. Isz Lietuwos ir Latwijos miestų, daugiausiai turi gywetojų Ryga, nes 282 943, toliaus eina Wilnius su 159862. Daugiaus 70000 gywentojų turi Minsk, Dinaburg, Kaunas. Skaitlius wisos Maskolijos gywentojų pasidaugino nuo 1851 m. ant 93%. Pasidauginimas wienok ne wisur wienodas. Finlandijoj pasidaugino ant 140%; Lenkijoj, nežiurint ant didelio tirsztumo, pasikėlė ant 94%, ant Kaukazo ant 117%, Siberijoj gi ant 130%. Lietuwiszkose gubernijose, Wilniaus ir Grodno pakilo ant 100%, taigi pasidwigubino, Minsko gi gub. pakilo ant 130%. Kaslink grynai maskoliszkų rėdybų, czia pasidauginimas gywentojų daug mažesnis, o antai gub.: Tulos, Riazaniaus, Penzos, Orlowo, Kursko, Worenežo, Tambowo, nuo 1851m., su wisu nepasidaugino. Nė wienoj grynoj maskoliszkoj rėdyboj ne pakilo ant tiek skaitlius gywentojų, idant galėtų ligintiesi su pasidauginimu jų kokioj nors isz pakraszczių gubernijų. Didelis pasidauginimas skaitliaus gywentojų pakraszcziuose ne tiek paeina nuo pasidauginimo wietinių tų krasztų gywentojų, kiek nuo atėjimo isz maskoliszkų krasztų daugelio maskolių. Kaslink paskirstymo skaitliaus gywentojų pagal jų tautiszką kilmę ir kalbą, dar tokių paskirstymų ne apgarsino Peterburgo statistikos komitetas.

Žmonių ugis.

Widutinis wisokių žmonių giminių ir tautų ugis ant musų žemės yra 4 pėdos 4 coliai iki 5 pėdų 10 colių. Mažo ugio tautos, taigi turinczius mažiaus 5 pėdų augszczio: yra pietinės Afrikos buszmenai, gywentojai salos Naujos Gwinejos, Oceanijoj, ir Ugninės Žemės salų, pietinėj Amerikoj. Mažі pulkai atskirų mažo ugio tautiszkų gaiwalų yra Kongo wieszpatystėj, Widurinėj Afrikoj, teiposgi ir terp tulų malajiszkos kilmės gaiwalų. Apskritai imant, ant musų žemės skaitlius mažo ugio gaiwalų yra ne didelis, kaip ne daug yra ir augalotesnių už kitus; isz wiso skaitliaus musų žemės gywentojų 99% turi daugiaus kaip 5 pėdas augszczio. Skirtumas terp agszcziausio ir mažiausio ugio žmonių yra kur kas mažiesnis negu tai yra terp gywulių tos paczios weislės, užtenka pažiurėti, paweikslan, į wisokias szunų weisles, kaip didelis czia skirtumas terp didžiausių ir mažiausių; tas pats yra terp arklių ir terp kitokių wisokių krasztų naminių ir laukinių gywuolių. Kaslink žmonių ugio, tai ant to swarbiausiai atsiliepia iszlygos jų gywenimo. Gywentojai newaisingų krasztų, kur žmogui sunkiaus maistą sugriebti, paprastai buna mažo ugio, kaip antai buszmenai Kalahari tirų, pietinėj Afrikoj; užtai polynezijonys, gywenanti ant labai waisingų Didžiojo Oceanų salų, daugume yra didesnio ugio negu gywentojai kitų krasztų. Gywentojai tolimų eziaurių, kaip antai eskimosai, arba tolimų pietų, kaip antai Ugninės Žemės salų, yra mažo ugio, kaminystoj gywenanti pataganiecziai, ant pietinės Amerikos kietžemio užbaigos, yra augaloti, augalotesni negu kitų aplinkinių krasztų. Priežastis to apsireiszkimo yra ta pati, kaip ir del buszmenų pietinės Afrikos: eskimosams sziaurinės Amerikos ir petszeresams Ugninės Žemės salų truksta maisto, ir todėl per eilės amžių nedateklius walgio sumažino jų ugį. Terp pirmutinių gywentojų Amerikos arba Europos užtėmyjo, kad kalnų gywentojai, apskritai imant, mažesni už gywentojus waisingų klonių arba paupių. Terp apszwiestų tautų paprastai moterys ant 3—4 colių mažesnės yra už wyriszkius; terp nuožmių tautų toksai skirtumas ne žymus. Terp ciwilizuotų tautų dabar užtėmyjo pasimažinimą gywentojų ugio; czia tas duodasi geriausiai isztirti, kadangi imant į kariauną, wyriszkių ugis tampa gerai iszmatuotas. Teip, paweikslan, pasirodė wisokiuose Prancuzijos krasztuose, kad ugis jaunų wyriszkių paszauktų į kariauną beweik ant wieno colio dabar mažesnis, negu buwo priesz karę su Wokietija, taigi pirm 1871 m; nuoszimtis dėl mažo ugio netinkanczių į kariauną teiposgi pakilo ant 10%. Sumažėjimas ugio ciwilizuotuose krasztuose žymiausias yra terp darbinįkų. Tą gimdo sunkios darbinįkų gywenimo iszlygos, ir darbas wirsz žmogaus pajiegų.

Naujos lietuwiszkos knigos.

Du broliai. Atsitikimas isz paskutines Turko su Maskolijais kares. Verte A. J. J. K. 1897 m. Spaustuweje "Garso Amerikos Lietuwiu". Shenandoah, Pa.

Gaila, kad wertėjas pasakaitės pastatės net sawo kriptonymą, lyg gėdisi apgarsinti, isz ko jis tą pasakaitę wertė. Apsakytas czia atsitikimas Turkijoj, kur du broliai lenkai paszauti, pasipažysta ant galo ant muszio lauko: wienas tarnawo maskolių pusėj, kitas gi turkų. Tendencija pasakaitės gėra, tik akcija ne kokia. Pasakaiczių tokių daug patelpa į swetimų kalbų laikraszczius, bet jos ne atsižymi raszlawoj.

Birutos kalnas. 1897 m. Spaustuweje "Garso Amerikos Lietuwiu". Shenandoh, Pa.

Isz pradžių telpa czia gerai teip lietuwiams, kaip ir lenkams pažystama daina, apie Keistuczio moterį ir motiną Lietuwos kunigaikszczio Wytauto, Birutę. Potam eina apraszymas wietos, kur Keistutis susipažino su Birute, ant kurios sziądien pastatyta kopyczaitė ne toli Palangos, žemaitiszkos Kurszės dalyj. Apraszyta sziek tiek ir apie senowės lietuwių tikėjimą, kadangi Birutė buwo waideliutė, dabotoja szwentos ugnies.

Juokai.

— Mano pati sziądien pagimdė, pasakė kimynas kaimynui, bet įspėkite ką?

— Sunų?

— O, ne!

— Dukterį?

— Įspėjote ir teip greit! turbut kas nors jums pasakė?

Isz Amerikos.

Muszis terp lynczlaunyku ir kareiwiu.

URBANA, OH. Pulkas žmonių, isz dwiejų su wirszum tukstancziu, apstojo kalinį, kuriame pasodytas buwo 23 metų negras Mitchell, apkaltintas už užpuolimą ir sužagimą moteries F. M. Gaumer; žmonių minios norėjo kaltinįką paweržti isz kalinio ir lynčzuoti. Ant apgynimo kalinio likosi paszaukta milicija. Kadangi žmonių minios ant kareiwių įsakymo ne nenorėjo iszsiskirstyti, kareiwiai pradėjo į juos szaudyti. Trys žmonės likosi ant wietos užmuszti, daugelis gi yra sužeistų. Tas dar labiaus įpykino susirinkusius; jie iszmuszė kalinio duris, pagriebę kaltinįką, bewoik su wisu jį sudraskė; paskui jau negywą negro kuną pakorė už miesto; kariauna ne įstengė jo iszgelbėti.

Nelaimingas szuwis.

15 metų sunus farmerio Schwartzo, apsi gywenusio netoli Greene, Iowa, norėjo iszsukti szuwį isz sąwo dwiwamzdės. Bedirbant prie to, karabinas iszsiszowė ir jo szuwis užmuszė ant wietos dwi watkino seseris. Kulka pataikė wienai į kaktą, kitai gi į krutinę.

Gaisras.

ALEXANDRIA, VA. Užsidegė czia muilo dirbtuwė Bryano. Ugnis siautė 8 walandas; isznaikino ne tik minėtą dirbtuwę, bet ir daug aplinkinių namų. Blėdį ugnies padarytą skaito ant pusės milijono doliarų.

Smarki gazolinos expliozija.

Lynn, Mass. Budoje czia atkakusios cirko truppos, atsitiko smarki gazolinos expliozija; prie ko 5 truppos sanariai, o tame 2 moterys, mirtinai apdegė, dar 20 yra lengwiaus apdegusių. Expliozija ir ugnis iszgazdino susirinkusią publiką ir žwėris mena žerijoj; žmonės pradėjo werštiesi per duris. Ant laimės wienok pawojingai sumynioto nebuwo.

Žingeidžios salos.

Netoli Kalifornijos pakranczių yra sziądien ne apgywentos teip wadinamos Channel salos. Niekur gal ant swieto nėra wietos, kur surinkta but tiek žmonių kaulų, kiek ant tų salų. Neseniai kasztais Stanfordo ir Hovardo uniwersitetų likosi įszsiųsti mokslinczіai ant isztyrimo senowės liekanų ant tų salų. Surasti czia žmonių kaulai likosi nugabenti į Smithsono institutą ir į Hovardo uniwersitetą; kaulai tie likosi pripažinti už kaulus iszmirusių jau indijonieczių milžinų weislės. Yra czia apart žmonių kaulų ir daugiau senowės liekanų; iki sziol isztyrėjos wieną salutę, bet tiki, kad toki jau kaulai ir senowės liekanos yra ir ant kitų salų. Salos tos sziądien ne apgywentos, bet 1835 m. zokonįkai Szwentos Barboros misijos rado czia dar užsilikusių 10 indijonieczių, nors ir ne milžiniszkai didelio ugio, sziądien gi czia jau jų nėra.

Užgriuwo namai.

NEW YORK. Ant kertės 51 str. ir 12 ave. (netoli North River) sugriuwo dideli ant 6 lubų namai, kuriuose rengė muilo dirbtuwę Dowido S. Brown. Widuryj triobos dirbo darbinįkai; du isz jų likosi labai sunkiai apkulti, dar daugelio nesuranda; gal but, kad tie likosi po namų griuwėsiais už muszti.

Užsidege kalinys.

LEAVENTWORTH, KS. 4 d. Sėjos, apie 9 wal. wakare, užsidegė czia kalinys, kuriame buwo apie 1000 kalinių; ugnis užgimė siuwėjų dirbtuwėj ir greitai platinosi. Sėdinti kalinyj meldė iszleisti juos isz po užrakto. Kada jau ugnis teip iszsiplatino, kad atsirado pawojuje wisos triobos dalys, užweizda paleido 50 kalinių, idant jie padėtu gesinti. Jie isztikro szoko prie gesinimo ir nė wienas ne bandė isztrukti. Ant galo pasisekė ugnį apstabdyti.

Indijonieczių užmuszti.

D-ras Darline isz Akron, O. gawo žinią, kad du jo broliai, ir dar wienas wyriszkis, iszkeliawę į Wasahchy indijonieczių rezerwaciją, Kalifornijoj, aukso jieszkoti, likosi indijonieczių užpulti ir užmuszti; kiti gi keturi iszsigelbėjo; jie spėjo užszokti ant arklių ir pabėgti.

Sztraikieriu maisztai.

Minonk, Ill. Kalnakasiai czia ėsanczių anglių kastynių pakėlė sztraiką; kastynių sawinįkai, wieton paliowusių dirbti, parsikwietė kitus darbinįkus. 8 d. Sėjos, 100 lenkiszkų darbinįkų atėjo į kastynes, idant prikalbėti dirbanczius jų wieton pamesti darbą. Darbo užweizėtojas, Morgan, liepė jiems iszeiti isz kastynių, bet kad ne paklausė, paleido jis pirmiaus du szuwiu į žemę, paskui gi wieną į Joną Watoskį, kurį ir užmuszė ant wietos. Potam wisi Watoskio draugai puolė prie Morgano ir baisiai jį sumuszė nuo ko tas pasimirė.

Baisi garinio katilo expliozija.

Knįgų spaustuwėj brolių Noriego, mieste Puebla, Meksike, atsitiko baisi garinio katilo expliozija, prie ko 20, ar gal dar daugiaus žmonių, likosi užmusztų. Wiena iszlėkusio katilo dalis nupuolė ant stogo netolymų namų, jį pramuszė ir užmuszė wiename wirszutinių gywenimų kambaryj wieną seną wyriszkį ir trejetą waikų. Trys blokai nuo spaustuwės, kita katilo dalis ant ulyczios nutraukė wienam darbinįkui gal wą,

Nelaimes ant geležinkelio.

PHAREBURG, W. VA. Dwi myli nuo czia, ant upės Ohio tilto užbėgęs taworinis geležinkelio trukis iszszoko isz rėlių; prie ko susidaužė du rezerwoarai su gazolina. Nuo wagonų wirszaus nupuolė wienas wagonų stabdėjas su deganczia liampa, nuo ko expliodawo gazolina. Prie to du geležinkelio tarnai likosi sunkiai apdegyti.

‡ Netoli Hudson, Wis., susimuszė taworinis su weżancziu darbinįkus Chicago, St Paul, Omaha geležinkelio trukiai. Prie to penkios žmogystos likosi užmusztos ir kelios sunkiai sužeistos; terp sužeistų, du yra mirtinai sužeisti.

Chiniecziai ateiwiai.

HERMOSILLO, MEKSIKE. Rado netoli nuo czia akmenis su iszkaltais chiniszkais rasztais, isz kurių pasirodo, kad wakariniai Meksiko krasztai jau priesz 2000 metų buwo chinieczių atlankomi, taigi daug pirmiaus, negu Kolumbas atrado Ameriką. Kolumbas atrado pirmiausiai 1492 m. dabartinę Kubą, bet Sziaurinės Amerikos pakrantės jau priesz Kolumbo atradimą buwo pažįstamos Danijos ir Norwegijos jurinįkams, taigi kad Kolumbas neteisingai sau pasisawino kitų nuopelnus, wisai teip, kaip ir dabar daro dar daugelis Amerikos iszradėjų. Pasirodo wienok, kad ne tik Kolumbui, bet ir ne danieczіams priguli garbė Amerikos atradimo, kadangi ją priesz europieczius pažinojo jau chinieczіai. Tuli mokslinczіai rods seniaus užtėmyjo gimininguma terp senowės meksikoniszkų leikanų ir dabartinių chiniszkų, bet jie negalėjo tikrai surasti nuo ko ta giminysta paeina, Dabar gi liekasi suspėkta tikra to priežastiso, tuom yra—įtekmė chiniszkos ciwilizacijos, kurią atgabeno į Meksiką chiniszki ateiwiai priesz 2000 m., taigi priesz krikszczioniszką metskaitlį.

Auginimas piewagrybiu.

Piewagrybius ne tik renka ant lauko, bet juos dideliuose miestuose tyczia augina tamsiose kelnorėse. Paryžiuje ant to augintojai apwertė senas, po miestu besitraukianczias olas po buwusių akmenų skaldinyczių. Tokiu budu teip žiemą kaip ir wasarą Paryžiuje wisada turi szwieżius grybus, augintojams gi jie gerą atgabena pelną, kadangi, kaip žinote, ypacz žiemos laike, szwieži grybai labai brangus. Amerikoj iki sziol auginimu jų ne užsiiminėjo, tik dabar koksai wokietys, Dietrich, Weichbilde, netoli Pittsburgo, griebėsi auginimo piewagrybių. Ant auginimo apwertė jis olas senų, sziądien apleistų anglių kastynių; iszpradžių jam nepasisekė, bet jis, tuom nenusiminęs, neapleido darbo; sziądien gi jau darbas gerą atgabena pelną. Olos kastynių yra gilios, todėl wisada buna jose wienoda temperatura teip žiemą, kaip ir wasarą, taigi grybai gal but auginami lygiai žiemą, kaip ir wasarą.

Didelio butą mat driežo.

Wienas farmeris isz Oklahomos rado suakmenėjusius kaulus wieno priesztwaninio driežo. Kaulai laikėsi kruwoj; ilgis to driežo isz wiso 300 pėdų (daugiaus kaip szimtas žingsnių), Kaulai jo teip stori, kaip peczių dudos, o akys rato didumo. Muzejus Chicagos "Academy of Science" nori tą driežą pirkti, nors jame nėra tiek ruimo, idant galėtu tilpti.

Musztynes sztraikieriu su italijoniszkais scabsais.

Akmenų skaldynėse terp Malden ir Sangerties, N. Y., dirbę czia darbinįkai pakėlė sztraiką. Skaldynių sawinįkai, wieton paliowusių darbą, parsikwietė italijonis. Ant einanczių prie darbo 100 italiszkų darbinįkų užpuolė 50 tykojanczių ant kelio sztraikierių. Muszis buwo labai smarkus, kuriame 3 darbinįkai likosi paszauti, penki gi prapuolė, taigi nežinia, kas su jais atsitiko.

‡ Angliskas laiwas "Zuleika", kurisai iszplaukė isz New Yorko į Wellingtoną (ant salų Naujos Zelandijos, Oceanijoj), Polliser uostoj susidaužė ir paskendo; 12 jurinįkų nuo jo prigėrė, 9 gi iszsigelbėjo.

Įkurituwės naujų trukių
28 walandas in New Yorką; 30 walan. in Bostoną.

Nuo nedėlios, 30 Gegužio, Nickel Plate geležinkelio važiuos kas dien trys trukiai į ten ir atgal terpu miestų Chicagos, Ft. Wayne, Cleveland, Erie, Buffalo, New York ir Bostono. Važiuojanti ant szios linijos kas dien dauginasi teip, kad kompanija yra priwersta padauginti trukius ant sawo linijos.

J. Y. Calahan, Generaliszkas Agentas, 111 Adams Str. Chicago, Ill. reikalaujantiems duos wisą informaciją, kaslink naujų trukių.

Isz darbo lauko.

¶ CHICAGOJ, darbinįkai dirbanti prie triobų statymo, per pakėlimą sztraikų, stengiasi priwersti kontraktorius, idant jie ne priimtu darbinįkų neprigulinczių į darbinįkiszkas organizacijas. Darbinįkai dirbanti prie taisymo namų, po nr. 45 Randolph str., paliowė dirbę todėl, kad kontraktoriai priėmė prie darbo kelis darbinįkus neprigulinczius į unijas. Tą patį ir dėl tos paczios priežasties, padarė ir darbinįkai dirbanti prie namų ant kertės Lake ir State ul.

¶ OGLESBY, ILL. Nuo 1 dien. Gegužio, kalnakasiai buwo paliowę, czia ir aplinkinėse, dirbti todėl, kad kompanija sumažino uždarbį ant 10%. Packui wienok darbinįkai matydami, kad nieko nepelnys, susitaikė su kompanija ir dirba dabar už numažintą prekę. Kastynėse czia dirba wos wieną dieną ant sanwaitės.

SADAUSKAS.

¶ Kalnakasiai Szlezijos kastynių, Prusuose, reikalauja pakėlimo užmokesnio už darbą ir sutrumpinimo darbo laiko, bed kad kastynių sawinįkai ne nori ant to sutikti, darbinįkai meta darbą. Paliowė dirbę darbinįkai Georg ir Premza kastynių (prie Lenkijos rubežių).

¶ CHICAGO. Geležinkelio "Chicago, Burlington & Qennсy Co". neužilgio pradės darbus ant pakėlimo augsztyn kelio ties miestu ir iki 20 mylių už miesto. Ant darbų tų paskiria apie milijoną doliarų. Žinoma, prie darbo reiks czia diktai darbinįkų.

¶ ALTONA, PA. Kalnakasiai szito apskriczio rengia sztraiką todėl, kad sawinįkai tulų kastynių numažino darbinįkų uždarbį, kiti gi žada tą patį padaryti. Keliose kastynėse jau paliowė dirbę.

¶ SPRNIGFIELD, ILL. Kalnakasiai anglių kastynių, prigulinczių "Chicago Reading Caol Co". paliowė dirbę todėl, kad kompanija numažino jų uždarbį ant 5c. už kiekwieną iszkastą anglių toną.

¶ MILWAUKEE, WIS. 1100 darbinįkų dirbanczių prie triobų statymo pakėlė sztraiką. Jie reikalauja pakėlimo užmokesnio uždarbą ant 25 c. ant dienos ir 8 darbo walandų.

¶ NEW YORK, 297 kontraktoriai czia susitaikė su siuwėjais ir 5000 jų sugrįžo jau prie darbo, bet 16000 dar wis sztraikuoja.

¶ CLEVELAND, OHIO. Dirbtuwės "Standard Oil Works" likosi uždarytos. Per tai 1000 darbinįkų ne teko darbo.

CASCARETS sudrutina kepenis, inkstus ir pilwa. Niekad neskauda. 10c.

ISZ Lietuwiszku dirwu AMERIKO.

—o—

Persergėjimas lietuwiams.

"Vienybė" neseniai patalpino rasztus kokių ten Schmidt'o ir Petereiczio isz Kanados, kuriais raszėjai kwieczia lietuwius, turinczius kiek pinįgų, atkakti į Kanadą ant apžigivenimo ant farmų arba teip ant darbo. Mes tuos rasztus atkartojome ir "Lietuwoj" be patėmyjimų. Dabar wienok lenkiszki Galicijos laikraszcziai talpina persegėjimus, idant nieks ne norintis prapulti, į Kanadą nekeliautu. Isz Galicijos y pacz gi rusinų daug iszkeliawo; wisoki prigawėjai agentai, waikszcziodami po kaimus, wisaip iszgirdami tą krasztą, prikalbinėjo žmones ten kraustytiesi, žadėdami wiską, ko tik žmogus gal reikalauti. Neseniai wienok wienas isz iszkeliawusių į aną palaimintą Kanadą sugrįžo atgal į Galiciją. Sugrįžęs dabar isz Kanados, ukinįkas Tamoszius Matica, pardawęs sawo ukę už 1200 guldenų, iszsikraustė porą mėnesių atgal į aną palaimintą krasztą. Sugrįžęs dabar pasakoja, kad nors nustojo sawo turtų ir nors nieko neturi, bet jaucziasi laimingu sugrįžęs atgal į Galiciją, kad sykį isztruko isz ano kanadiszko pragaro. Kanadoj iszeiwiai nelaimingi, iszskirstyti wienas nuo kito terp swetimtauczių, kurie be mielaszirdystės juos wisaip skriaudžia. Newa paskyrė jiems žemės plotus, bet tie plotai tai klampynės arba pieskynės, nors žadėjo duoti waisingą žemę. Tuos, kurie ne gal sugrįžti į tėwynę, laiko ten už prażuwusius; turinczių gi dar sziek tiek turto waldžios neiszleidžia. Matica tik per melą isztruko isz kanadiszkų waldžių rankų. Pasisakė jis, kad turys namieje paczią, atkakęs gi su numylėtine, taigi norys numylėtinę pargražinti, o paimti paczią ir waikus. Waldžios ant tokio pasokojimo ne tik kad jį paleido, bet iszdawė dar ant raszto pažadėjimą sugražinti kelionės kasztus, sugrįžus su szeimyna atgal į Kanadą. Laiszkai raszyti newa iszeiwių isz Kanados ėsą melagingi, ne tikri, bet agentų tyczia paraszyti. Apie gerą isz Kanados raszyti negalima, kadangi ten nieko gero nėra. Taigi keno czia teisybė? Maticos ar p. p. Schmidto ir Petereiczio wisaip girianczių Kanadą?

Prowa "Saulės" iszleistojo.

Prową su paczto užweizda, iszleistojas "Saulės" praloszė. "Garsas" pranesza, kad liudinįkai nuo "Saulės" pastatyti, beteisindami patilpusius tame laikrasztyj straipsnius, wisaip dergė lietuwiszkas merginas ir moteris. Tas negerai, bet musų moterys ir merginos terp swetimtauczių ir priesz prową ne gerą Amerikoj turėjo garbę. Moterų mes turime mažai, bet jeigu terp jų yra keletas nedorai besielgianczių, tos terszia garbę ir kitų musų moterų. Teisybė, nors ji karti, bet jeigu nors isz dalies teisinga, wisgi geresnė už slėpimą pikto. Norint ką nors pataisyti, reikia pirma tą piktą pažinti. Pažinę dabar, kad musų moterų garbė stowi žemai, pasistengkime tą jų nupuolusią garbę pakelti. To wienok ne padarysime wien žodžiais jas gindami, bet tik pakeldami musų moteris doriszkai, o tąsyk jau, sawo paweikslingu pasielgimu jos paczios atgaus nupuolusią sawo garbę. Rasztai lietuwiszkoj kalboj, koki jie ne butu, nė pakels, nė ne nupuldys terp swetimtauczių musų moterų garbės, kadangi tą gal atlikti wien paczios moterys sawo pasielgimu.

Mus ir slawų nekenczia Amerikoj.

Tuli sanariai komiteto, atsiųsto ant isztirimo priežaszczių sunkaus kalnakasių padėjimo Pannsylwanijos katynėse, iszsitarė, kad tą kalnakasių wargą gimdo susigrudimas slowakų ir lenkų (prie tų daugelį lietuwių priskaito), kurie, kaip sako, tamsus, nepripratę prie geresnio buwio, dirbdami kuo pigiausiai ir pagimdė terp kalnakasių didelį wargą. Tuli tos komisijos sanariai, kaipo geriausią waistą nuo wargo, už manė sulaikyti su wisu ateiwystę slawiszkų gaiwalų į Suwienytas Wieszpatystes. Mums rodosi, kad darbo prekes mažina ne darbinįkai slawiszkos kilmės, ne lenkai, lietuwiai, arba slowakai, bet susidedanczios isz Amerikos milijonierių kompanijos. Ne darbo prekės kaltos, jeigu milijonai darbinįkų nė už mažiausią prekę darbo ne gauna. Czia reikia jieszkoti kitokių priežaszczių, one tų, kokias surado sanariai anos komisijos.

Nauja Lietuwiszka Draugystė.

"Rytas" pranesza, kap Torrongtone, Conn. užsidėjo nauja lietuwiszka pagelbos draugystė, po wardu: "Szw. Wincento Lietuwiszka Broliszkos Pagelbos Draugystė, Torringtone, Conn". Sanariai mokės po wieną dol. ant menesio, o laike ligos gaus po 5 dol. Mokestis, kaip matyt, yra didesnis, negu kitose panasziose draugystėse. Draugystė aiszkina tą tuom, kad ji nori isz syk susidrutėti, idant susidrutinusi, butų naudingesnė patiems jos sanariams. Dideli mokesczіai gal rods sudrutinti draugystę, bet tik tąsyk, jeigu į ją sanarių daug pristos, ta pati priežastis gal daugelį nuo pristojimo sulaikyti, be jų draugystė negalės atlikti sawo pažadėjimų.

Pesztynės.

"Garsas A. L." pranesza apie pesztynes atsitikusias Pittstone, Pa. Pereitos sanwaitės pėtnyczioj ir subatoj buwo pėdės, todėl darbinįkai sugriebę įnagį pasiraminimui, nedėlioj pradėjo wiename saliune pesztiesi.

Abisinieczіai.

Abisinija pagarsėjo paskutinėje, neseniai pasibaigusioje karėje su Italija. Ciwilizuoti italijonys likosi pergalėti nuožmių abisinieczių, nors Italija yra wiena isz didžiųjų Europos Wieszpatyszczių. Taigi ne wienas norėtu žinoti, kas tie teip pagarsėję abisinieczіai? Nežiurint ant pagarsėjusio abisinieczių wardo, jie wisgi wienok dar mažai europieczіams pažįstami, kaip ir pati Abisinija. Laike paskutinės karės į Abisiniją buwo nukakusi wiena dalis maskoliszko "Raudonojo Kryžiaus draugystės", ant gydymo ir apžiurėjimo musziuose sužeistų kareiwų. Buwęs Abisinijoj studentas mediszkos Akademijos, Fedorow, ant susirinkimo Peterburgo antropologiszkos draugystės, neseniai turėjo skaitymą apie darbus maskoliszko "Raudonojo Kryžiaus draugystės" Abisinijoj ir apie paczią Abisiniją. Skaitymą tą patalpino paskui laikrasztis "Russkyj Inwalid", isz kurio mes ir pasinaudojame. Fedorow sako, kad beweik wisi abisinieczіai yra kariaiwiais, žemdarbyste užsiima wien jų pamuszti galasai ir somalijonys. Abisiniszka kariauna ne pažysta disciplinos. Pergalėjo jie muszyje italijonis tik todėl, kad jų buwo ant muszio lauko daug daugiaus negu italijonų ir kad jie turėjo geresnes stowyklas. Apsirėdymas abisinieczio yra marszkiniai su siauroms rankowėmis ir kelnės; kojų apawimo ne wartoja. Ant drabužių wartoja medwilnės audimą jų paczių iszaustą. Muzikaliszko supratimo jie neturi, nors wyriszkiai, praleisdami laiką be darbo, tankiai linksminasi skambindami ant ypatiszko muzikaliszko instrumento panaszaus į 5 striunų gitarą. Eidami į karę jie wartoja fleitas ir triubas. Gaidos jų monotoniszkos. Laike diewmaldystos wartoja jie didelį bugną ir wisokius skambalėlius. Ginklai kareiwių yra: kardas, rewolweris ir ilgas durtuwas. Moterys jų, tiesiog sakant, yra wyrų wergės; sandaros laike jos atlieka wisokius naminius darbus, kadangi wyrai nieko ne dirba, jie tik kareiwiai; laike karės moterys traukia draugia ir daboja ir rupinasi, idant wyrams walgio ne truktu. Abisinieczіai apsiweda jaunystėje. Pas juos yra trejopas apsiwedimo budas: tiesdariszkas, ciwiliszkas ir paremtas ant sawitarpinės meilės; paskutinis wienok buwa daromas ant trumpo laiko (kaip kada ant sanwaitės arba ant mėnesio). Abisinieczio walgis yra: žirniai ir duona iszkepta isz smulkiai sutrintų grudų "tefa", į duoną prideda daug raudonųjų pipirų. Swaigiuanczių gėrymų jie ne wartoja (net kawą, nors ją augina, wartoja tik augsztesnės luomos), iszėmus tik ypatiszką gėrymą padirbtą isz medaus ir wienos wietinės augmenų weislės. Mėsą bet ne wirtą, žalią, walgo tik ant didelių iszkilmių. Walgyti abisinieczių walgio nė joks europietis negal, teip jie bjaurus. Kulturiszkai abisinieczіai stowi labai žemai. Kaipo smulkus pinįgai wartojama czia yra paprasta druska, priima czia teiposgi senus cidabrinius, nuo laiko ciecorienės Marijos Terezijos austrijokiszkus talerus. Dabartinis Abisinijos karalius, Menelik, dawė Paryžiaus dirbtuwėj padirbdinti naujus cidabrinius pinįgus su abisiniszku paraszu, bet gywentojai, nežiurint ant sawo karaliaus stengimosi, ne nori jų priimti. Parengė jis sawo rume magazynus wisokių žmonėms reikalingų daiktų, kuriuos galima pirkti tik už naujus pinįgus, gywentojai wienok atsisako nuo daugelio jiems reikalingų daiktų, kad tik ne reiktų naudotiesi isz naujų pinįgų. Pagal žmonių įtikėjimą, kareiwių sužeidimus gydyti gal tik patsai karalius. Maskoliszką "Raudonojo Kryžiaus draugystę" gywentojai patiko su nepasitikėjimu, bet paskui persitikrinę, kad atėję yra ne prieszai jų tėwynės, noriai kreipėsi daktarų pagelbos jieszkodami. Karalius Menelik wisada stengėsi prisižiurėti wisokioms daktarų operacijoms, darė sawo patėmyjimus, isz ko maskoliszki daktarai persitikrino, kad jis isz tikro numano apie daktariszkas aperacijas ir apie žmonių ligas.

Rieszutai kola.

Rieszutai kola yra tai waisius medžio mokslinczių praminto STERCULIA ACUMINATA, auganczio pakrantėse widurinės Afrikos. Cziabuwiai tų krasztų gywentojai tiki, kad tie rieszutai turi stebuklingas, sudrutinanczias žmogų ypatybes: pasakoja, paweikslan, kad cziulbiant tą rieszutą, žmogus gal gesinti troszkulį gerdamas surų wandenį, užlaiko jie nuo pagedimo dantis, walgant gi teip sudrutina žmogaus organizmą, kad jis be jokio maisto, užlaiko sawo fiziszkas pajiegas, iszkenczia ilgai be gėrymo, sudrutina wisą žmogaus organizmą, o tame užlaiko anergiją ir lytiszkų organų. Krasztuose kur auga Sterculia acuminata, jo rieszutai wartojami yra kaip pas mus pinįgai: už juos wiską galima pirkti.

Iszgirdę apie tokias ypatybes kola rieszutų, europieczіai pasikėsė juos iszbandyti ir persitikrinti, kiek tuose pasakojimuose yra teisybės. Europeiszki keliaiwiai pasakoja, kad widurinės Afrikos gywentojai, be jokio maisto, ant neiszpasakyto saulės karszczio, cziulbdami tik kola rieszutą, įstengia perbėgti kelią po 80 wiorstų ant paros, ką net arkliams sunku padaryti. Bandawones darė Prancuzijoj kareiwiszkos waldžios ir turbut persitikrino apie naudingumą tų rieszutų, jeigu dabar dirba tyczia pyragaiczius maiszydami į juos po truputį kola rieszutų ir dalina juos terp kareiwių laike ilgų marszų ir kaip pasakoja, jų užkandę, be pailsimo gal pereiti daug ilgesnį kelią negu paprastai. Panaszias ant kareiwių bandawones darė ir anglijonys Indijose; kareiwiai, kuriems iszdalinta buwo po truputį minėtų rieszutų, be walgio lengwai atliko ilgus marszus ne jausdami pailsio, kuriuose pawalgę pusryczius wos kojas wilkti galėjo. Dabar su tais rieszutais daro bandawones ir maskoliszkos kareiwiszkos waldžios. Profesorius Peterburgo mediszkos akademijos, Janowski, sako, kad rieszutai kola yra wienu isz geriausiai organizmą sudrutinanczių waistų, kurisai ne tik ne apsilpnina organizmą, kaip tai yra su kitais erzinanczіais waistais, bet pakelia wisas jo pajiegas. Wartojimą kola rieszutų randa jis naudingu ne tik dėl sweikų, nuo kurių reikalaujasi daug fiziszko darbo prie mažai walgio, bet ir ant užlaikymo gywybės sunkiai serganczių ligonių.

Pamėgink naują 28 walandų truky į New Yorką.

Nickel Plate geležinkelis yra dabar wisųs pripažintas už geriausią, ir nedėlioj, 30 Gegužio, bus įkurtuwės tos linijos naujo trukio terp Chicagos ir rytų. Trukiai puikiausiai įrengti, su miegojimo wagonais iszwažiuos isz Chicagos kas dieną 10:35 ryto, 3:05 po pietų ir 10:15 wakare. Ant trukių wisų kelių yra tarnai, aprėdyti uniformuose, kurie ant kiekwieno pareikalawimo patarnaus važiuojanczіam. Trumpu laiku ir už pigią prekę galima ant szios linijos pasiekti wisus rytinius miestus.

Apie gerinę informaciją atsiszaukite arba adresuokite į J. Y. Calahan, Generaliszką Agentą, 111 Adams Str. Chicago, Ill.

Arba H. Thorne, C. P. & F. A., 111 Adams Str. Chicago, Ill.

Isz wisur.

‖ Maskoliszkas laiwas "Inženier Awdokow", prikrautas geležies, plaukė isz Liverpooliaus į Nikolajewą. Pirmą maskoliszką welykų dieną, laiwas atplaukė į Gibraltaro sriuogą. Ant szwenczių iszdalino jurinįkams po du buteliu koniako ir po ¼ wiedro degtinės. Žinoma, maskoliszki jurinįkai, turėdami isz ko, gerai pripylė gėrymais sawo gerklę. Apie 10 walandą wakare jau wisi jurinįkai, iszėmus dwiejų, Jegorowo ir Buturowo, buwo teip girti, jog negalėjo pastowėti; tuodu tai ir pradėjo muszti girtesnius už sawę. Ant riksmo besipeszanczių jurinįkų atbėgo kapitonas ir jo pagelbinįkai ir norėjo besimuszanczius perskirti, atėmė wieną, baisiai sumusztą jurinįką ir paguldė jį į lową. Už tai Jegorow ir Buturow szoko ir prie sawo wirszinįkų, bet tie pasislėpė ant iszkelto kapitono tiltuko. Ant paliepimo kapitono suriszti Jegorową, nieks nedryso prie jo prisiartinti. Potam Jegorow pagriebė peilį ir su juom szoko ant kapitono, bet tasai nuo wirszaus wirwe spėjo nusileisti ant apatinių laiwo lubų, tuom pacziu keliu nusileido ir Jegorow, iszwaikė ir du kapitono pagelbinįku. Iszgirdęs szauksmus ant wirszaus, maszinistas, palikęs maszinas, iszlipo ant wirszaus, bet czia szoko prie jo girtas Jegorow, durė jam kelis kartus į nugarą ir į pilwą, paskui subadė gulinczius jau pirmiaus jo sumusztus jurinįkus. Neliko kapitonui nieko daugiaus daryti, kaip užeiti į Gibraltarą, kur atidawė sužeistus jurinįkus; angliszki porto sargai suwaldė Jegorową ir jo draugus. Gerai, kad laike tų jurinįkų musztynių wėtros nebuwo, kitaip wisiems besipeszant, laiwas butų turėjęs susikulti.

‖ Su wisokiais žmožudžiais ant Kaukazo, maskoliszkos waldžios nieko ne gal padaryti: priwisoczia jų labai daug ir tai teip, kad turintis ant ko piktumą, ant nubaudimo sawo prieszo, samdo tiesiog žmogžudžius. Maskoliszka policija rods labiaus rupinasi apie dabojimą politiszkai ne isztikimų negu apie gaudymą žmogžudžių. Neseniai, mieste Baku, koksai Baikow, apywakarėj iszwažiawo į miesto dalį wadinamą "Juodas Miestas", kur jisai buwo užweizėtojumi wienos dirbtuwės, grįžo gi namon jau po pusiaunaktų. Ant ulyczios pralenkė jį drožka, bet be numerio (mieste drožkos turi but numeruotos) ir joje sėdinti metė į Baikową akmenimis ir pataikė ant laimės ne į galwą, tik į kaklą. Nuo sudawimo B. ir apmirė. Užpuolikai po tam nupleszkėjo sau sawo kelių, tikėdami, kad B. užmuszė. Iki sziol jų ne

susekė. Pasirodė paskui, kad už pultą nežinomi jo prieszai jau nuo tulo laiko dabojo ir dabar daboja. Už ką wienok jo nekenczia, nežinia, nežinia ir kas toki tie nepažįstami prieszai, tiek žinia, kad jo dabotojai ne maskoliai.

‖ Neseniai, 18 metų mergina, Jurewycziutė, atkako į kaimą Szyrowce, Bukowinoj (Austrijoj) ir pradėjo garsinti, kad ji yra czia isz dangaus atsiųsta; pasakojo, kad penki metai atgal, aniuolai paėmė ją į dangų, bet dabar Diewas wėl ją siuntė ant žemės mokinti žmonis, pasakojo, kad ji yra szwenta. Traukė isz kaimo į kaimą ir ant jos pakwietimo rinkosi daug tamsių kaimieczių. Nežiurint ant priesztarawimo žandarų ir przieszinimosi kunigo, žmonės labiaus klausė atsiradusios isz dangaus naujos szwentosios, negu wisų persergėjimų. Sziprowcų žandarai norėjo tą dangaus pasiuntinį suaresztuoti, kadangi jie atminė, kad Jurewycziutė, dar priesz sugrįžimą isz dangaus, buwo suimta ir pasodyta į kalinį už wagystą, bet waitas ir pulkai susirinkusių kaimieczių nedaleido. Tik kaime Sadajowe žandarams pasisekė žmonis pertikrinti ir prigawėja likosi suaresztuota; dabar ji sėdi wėl kalinyj, isz kurio buwo pabėgusi.

‖ Neseniai pulkas ginkluotų plėszikų užpuolė ant wienos gruziniszkos karczemos, 100 žingsnių nuo geležinkelio stacijos Czeladidi, ant Kaukazo, netoli Tifliso. Karczemoj buwo tąkart apie 30 žmonių, kurie czia laukė ant trukio. Isz 9 plėszikų, 3 pasiliko daboti lauke, 6 gi įėjo į widurį. Czia pareikalawo tuojaus pinigų; karczemos sawinikas atsakė pinigų neturįs, kadangi ką tik iszmokėjo algas darbinikams; bet kaip tik į jį atkiszo karabinus ir pažadėjo užmuszti, jis iszėmė isz kiszeniaus masznelę su 300 rublių ir atidawė plėszikams. Pareikalawo toliaus pinigų ir nuo szinkoriaus pagelbinįko, bet kad tasai isz baimės negalėjo surasti kiszeniaus, wienas isz plėszikų durė jam su peiliu į ranką. Susirinkę karczemoj žmonės ne dryso nė pasikrutyti. Nuo susirinkusių atėmė dar peilius, nuo kitų ir drabužius, bet iszgirdę nuo lauke stowinczių, kad trukis ateina, wisi iszbėgo ir iszsiskyrstė. Taigi mat Maskolijoj per daug prisiweisė plėszikų. Rods kitaip ir buti negal, kadangi policija turi žmonių mislis daboti, taigi truksta jau jai pajiegų ant gaudymo plėszikų.

‖ Wienas kaimietis kaimo Karminci, Mohilewo paw., tikėjo, kad aplinkinėse, nuo lenkų laikų, turi but kur nors užkasti pinigai. Isz to jo kwailumų ir sumislyjo pasinaudoti wienas kaimynas. Surinko jis tris blekinius puodus, pripylė pieskų ir užkasė ant kapinių; atėjęs paskui pas aną kaimyną, papasakojo, kad matė jis pinigus degant. Lengwatikys pakwietė į pagelbą dar wieną kaimyną ir wisi trys naktyj nuėjo "skarbo" jieszkoti. Nurodytoj wietoj greitai užtiko ano sztukoriaus su smala užlietus ir užkastus puodus ir su dideliu džiaugsmu wilko juos namon. Užkasęs juos kaimynas, žinodamas gerai kas widuryj tų puodų yra, atsiliepė: "brolycziai, asz apie senus auksinius pinigus nieko neiszmanau. Duokite man kiek dabartinių, o asz nuo dalybų atsisakau". Anuodu sudėjo jam 96 rublius ir tas jais pasiganėdinęs, pasitraukė. Tik atidarę tuos puodus anuodu suprato, kaip likosi prigautais.

‖ Ant Britiszko kanalo (terp Prancuzijos ir Anglijos krantų) užgulė tirszta migla, laike kurios atsitiko keletas laivų susimuszimų. Hamburgo amerikoniszkos linijos greitasis garlaiwys, "Kunigaiksztis Bismark", ant Wokiszkų jurių susimuszė su angliszku žwejų laiwu; 5 žwejai nuo paskutinio prigėrė. Angliszkas garlaiwys, "Ural", netoli uolų Wolf Rock, susimuszė su laiwu "Pearl": paskutinis paskendo, prigėrė ir 3 nuo jo jurinikai. Prie įtakos Tyne angliszkas garlaiwys "Ganges" paskandino norwegiszką laiwą "Diana". Pakrantėse Pietinės Amerikos, angliszkas garlaiwys "Orellano" susimuszė su norwegiszku "Midnastėl" ir drucziai paskutinį sugadino teip, kad tas, wadens prisemtas, wos įstengė į Montewideo portą prisigriebti.

‖ 7 d. Gegužio, szių metų, iszdegė kaimas Burtuka, Kamiszino pawietyj, Rytinėj Maskolijoj. Iszdegė isz wiso 175 ukės; ugnyje pražuwo 25000 pudų grudų. Ugnis užgimė nuo iszmesto deganczio popieroso. Prie gesinimo ugnies daugelis žmonių apdegė. Wietinis szinkorius, matydamas, kad neiszgelbės sawo karczemos, dalino dykai degtinę; žmonės wieton gesyti degantį kaimą, rinkosi prie karczemos, kur szinkorius dykai wisus waiszino; tuli teip pasigėrė, kad puolė ir woliojosi ant ulyczių deganczio kaimo. Girti stabdė negirtų darbą prie gesinimo teip, kad czia užgimė net smarkios pesztynės. Mat žmonės pawirto į gywulius.

‖ Kaime Sawaczine, Starico pawietyj, 2 d. Gegužio, užsidegė namai ukinįko Fedorowo ir tai laike westuwių jo sunaus, Jono. Sugrįžę isz cerkwės, kaip paprastai buwa, jaunawedžius nuwedė ant nakwynės į klėtį, kurios duris isz lauko užrakino su prikalta spyna. Bute nakwojo swecziai susirinkę ant westuwių. Naktyj, nežinia dėl kokios priežasties, užsidegė kluonas ir ugnis greitai apėmė ir kitas triobas. Sudegė klėtis ir joje užrakyti isz lauko jaunawedžiai, teiposgi wienas isz sweczių, kurisai norėjo isz deganczio twarto iszwesti sawo arklį.

‖ Ant kiekwieno 1000 gywentojų, waikų lankanczių mokslaines, wisokiose Europos Wieszpatystėse, iszpuola: Szweicarijoj 167, Szwedijoj 160, Wokietijoj 158, Anglijoj 155, Norwegijoj 150, Prancuzijoj 146, Holandijoj 143, Austrijoj 130, Belgijoj 110, Iszpanijoj 105, Danijoj 100, Italijoj 89; carų gi pawaldinių mažiausiai yra lankanczių mokslaines, nes tik po 28 ant kiekwieno tukstanczio gywentojų. Rods ir terp lietuwių su tuom ne geriaus; ir musiszkiai labiaus megsta tamsą, negu mokslo szwiesą.

‖ Ties kaimu "Tichija Gory", ant upės Kamos, Rytinėj Maskolijoj, wėtra nuplėszė nuo inkaro wieną botą ir upės wandens neszė jį toliaus. Pagelbinįkas to boto sawinįko surinko apie 60 žmonių, susodino juos į walteles ir iszsiuntė kaip nors wandens neszamą botą iszgelbėti. Jie wienok wos spėjo nuplaukti nuo kranto ant kelių sieksnių, wėtra apwertė waltelės ir wisi žmonės sukrito į wandenį. Daugumas iszsigelbėjo, bet 17 žmonių prigėrė.

‖ Isz daugelio wietų Szweicarijos ateina žinios apie didelius twanus: pakilę wandens užliejo daug klonių ir pridirbo daug blėdies laukuose; paplowė geležinkelių pylimus. Twanus pagimdė debesų praplyszimai departamente Isere, Prancuzijoj. Czia prigėrė ir daug žmonių, bet kiek isz tikro, dar nežinia, kadangi wanduo nunešė prigėrėlių kunus. Blėdį twano padarytą skaito czia ant 10000 000 frankų.

‖ Wokiszkų aktorių truppa isz Windobowos Burgo teatro atkako į Wengrijos sostapilę, Pesztą; wengrai wienok teip nekenczia wokieczių, kad nedaleido aktoriams su sawo teatru pasirodyti: jie metė dinamito bambas priesz teatrą, nuo expliozijos likosi wiena žmogysta užmuszta, kelios gi yra sunkiai sužeistos. Aktoriai turėjo dumti isz miesto.

‖ Isz Hamburgo, Wokietijoj, raszo, kad czia prapuolė wisa szeimyna expressmono Mudleko, susidedanti isz paties Mudleko, jo moteries ir dwejatos waikų. Jų gywenime rado paliktą rasztą, kuriuomi skundžiasi, kad užsiėmimas eina negerai ir kad jie, ant apsisaugojimo nuo besiartinanczio bado, nusprendė wisi nusižudyti. Kunų jų wienok iki sziol niekur ne surado.

‖ Wolyniaus gubernijoj beweik su wisų iszdegė kaimas Gnezdiczno su wisais gywentojų turtais. Ugnį czia užkrėtė 6 metų sunus wieno ukinįko, kurisai rądęs briežiukų dėžutę, su jais nuėjo į awinįką ir braukydamas briežiukus, erzino awis. Nuo to wienok užsidegė sziaudai ir paskui didelis, isz kelių szimtų ukių kaimas pawirto į pelenų kruwą.

‖ Garlaiwys "Massachusetts", kurisai 22 d. Gegužio iszplaukė isz New Yorko į Londoną, įplaukdamas laike tirsztos miglos į Britiszką kanalą, susimuszė su žwejų laiwų; paskutinį perskėlė pusiau ir paskandino. Keturi jurinįkai nuo minėto žwejų laiwo prigėrė, keturis gi kitus iszgelbėjo.

‖ Ant upės Wolgos, Rytinėj Maskolijoj, netoli stacijos Kasznikowa, sudegė garlaiwys "Samolet". Drauge su garlaiwiu sudegė: pagelbinįkas maszinisto, wirėjas ir wienas pasažierius 3 klasos; kitus gi iszgelbėjo. Kasa ir wisi weżami taworai sudegė. Ugnis užgimė nuo pertrukusio kerosino rezerwoaro.

‖ Ant Krimo, pietinėj Maskolijoj, iszpuolė neiszpasakytai dideli ledai. Tuli isz jų iszgulėję ant lauko per isztisą parą, dar swėrė po swarą ir po daugiaus. Daugelį besiganančių karwių ledai užmuszė, triobų stogus kaip gražtais sugražė. Soduose nudaužė medžių szakas, isznaikino su wisu daugelį wynyczių.

‖ Rumunijoj, dėl ilgai besitraukiancių lytų, užgimė dideli twanai. Į kraszto sostapilę, miestą Bukaresztą, ne gal ateiti trukiai, kadangi geležinkelio linijos, iszėmus wienos nuo Sudranos, yra twanų apsemtos; ne ateina czia nė pacztas.

‖ Lissabono porte, laike kaniuolių szuwių prie apsimainymo pasweikinimais, ant austrijokiszko kariszko laiwo "Wien", expliodawo wiena kanuolė; wienas isz kanonierių likosi ant wietos užmusztas, keletas gi pasirodė sunkiai sužeistų.

‖ Kaime Patokuose, Lowiczo pawietyj, Warszawos gub., ukinįkas Wisznewski, ardamas žemę, iszarė molinį puodą, kuriame buwo 232 wisokių senowės pinigų. Pinigus tuos wienok nuo radusio juos ukinįko atėmė ir iszsiuntė į Peterburgą.

‖ Berlyno wokiszki laikraszcziai pranesza, buk ant rubežiaus Warszawos, Radomiaus ir Lublino gubernijų maskoliszkos waldžios suaresztawo ant syk 60 prusiszkų pawaldinių, nužiurėtų už prekiawymą jaunomis merginomis.

‖ Mieste Orane, prancuziszkoj waldyboj Sziaurinės Afrikos, atsitiko žydų musztynės. Apie 20 žmonių likosi paszautų. Žydų musztynės buwo teiposgi kaime Kassau, kur arabai iszplėszė žydų krautuwes.

‖ Isz Londono ateina telegramai, kad wisa upės Dunajaus klonis likosi užtwinusio wandens apsemta. Wisi tiltai ir daugelis triobų tapo wandens nunesztų. Kaip sako, prie to ir daug žmonių prigėrė.

‖ Berlyne sudegė dideli Scheringo chemikalijų dirbtuwė. Nuo expliozijos szaudanczios medwilnės, prie gesinimo ugnies, wienas ugnagesių wirzinįkas likosi užmusztas, trys gi kiti sunkiai apkulti.

‖ Isz Dieppe, Prancuzijos pakrantėse, ateina žinios, kad prancuziszkas žwejų laiwas, "Liberte", kurisai iszplaukė žwejoti prie Islandijos pakranczių, su 28 žwejais paskendo.

‖ Miestelyj Rondzin, netoli lenkiszko rubežiaus, Prusų prowincijoj Szlezijoj, daug triobų įgriuwo į senas po miestu besitraukianczias kastynių olas. Per tai 200 szeimynų neteko pastogės.

‖ Mieste Mohilewe iszdegė trys dailiausios miesto ulyczios.

(Užbaiga ant 4 puslapio.)

GEOGRAFIJA

ARBA

MOKSLAS APIE ŽEME.

I DALIS.

Pagal prof. Archibaldą Geikie ir kitus.

Tas pats yra su žvyru ir pieska ant upės dugno; nors ta medega ant dugno vis yra, tai ji ne ta pati, kurią iszkeliaudami palikote toj vietoj: senąją czia buvusią nuneszė vandens, o į jos vietą atgabeno naują. Medegą tą nuolatai stumia vanduo tolyn, o į nustumtos vietą atgabena naują nuo upės virszaus.

Taigi matote, kad ne ant upės dugno susirenka medegos nutrintos nuo žemės pavirsziaus. Upės tekėdamos stumia vis tolyn dalį tų į jas sunesztų medegų. Gal užtėmyjote, kad daugelio upių krantai yra žemi. Daugelis Lietuvos lygumų upių turi teip žemus kran tus, kad žiurint į jas, iszrodo lyg kad vanduo tekėtu besivingiuodamas per pievą. Lygumos tos pasidarusios yra isz smulkių sutrupėjusių uolų dalelių, kurias upė czia sugabeno. Laike tvanų drumstas upės vanduo pakyla, užlieja žiemumas abiejuose upės krasztuose ėsanczias. Pasikėlęs isz savo lovio upės vanduo ant tų lygumų jau ne turi teip smarkaus tekėjimo, kaip upės lovyj, todėl ir ne gal pakelti tokios daugybės dumblo ir pieskos, kiek turėjo pirmiaus, todėl tos medegos nupuola ant dugno. Tokiu budu ant užlietos lygumos darosi nauja upės vandenų suneszta žemės eilė, kuri nuslugus vandenims, pakelia tos žemumos pavirszių. Tas atsitinka kas metas ir traukiasi teip ilgai, kol, žemuma nepasikels teip augsztai, kad atsiradę jau giliaus upės vandens ir pasikėlę negalės jos užlieti. Su laiku besivingiuodama upė nuplėszia asztrius užsisukimus savo krantų ir isz jų renka medegą ant pakelymo žemumos tolesniame savo bėgyje. Tokiu budu daro eiles tarasą isz abiejų upės krasztų. Tarasai vienok užsilieka ne ilgai, juos upės vandens pakilę vėl nuplauja ir nesza toliaus.

Jeigu smarkumas upės vandenų tekėjimo, įpuolant jai į jures arba į ažerą, pasimažina, tai jų neszama pieska ir žvyras nusileidžia ant upės dugno. Po kokiam laikui tulos dugno dalys iszkyla augszcziaus vandens pavirsziaus; abipusei upės pasidaro placzios klampynės. Pasikelus upėj vandenims, jie tas klampynes užlieja, visai teip kaip ir klonių žemumas, ir ant jų sugabena vis daugiaus dumblo ir pieskos, pakelia augsztyn ir per jas upė turi pramuszti sau kelią, pasidalina į daugelį atskirų alkunių. Tos klampynės juo toliaus, juo augszcziaus iszkyla, atsiranda ant jų augmenys, renkasi czia jau ir žvėrys; tokiu budu upė czia padirbo naują vaisingos žemės krasztą.

Tokios žemumos upių, prie jų įtakų į jures padirbtos, vadinasi *deltomis*, kadangi ta, kurią geriausiai pažinojo senovėje, taigi Niliaus delta, panaszi yra į grekiszką literą teip vadinamą. Tokį jau pavidalą turi ir salos pasidarusios upių įtakose; deltos juo toliaus nuo jurių, juo labiaus susisiaurina, iszsiskeczia gi prie įtakos. Tulos isz jų yra labai didelės, taigi didelius užima plotus: delta Gangeso ir Brahmaputros, paveikslan, užima apie 100000 ketvirtainių kylometrų, taigi beveik tiek, kiek visa Anglija ir Valija drauge paimtos, arba netoli tiek, kiek visas krašztas lietuvių apgyventas.

Paveikslis 15. Niliaus d.lta.

Kiekviena todėl delta pasidariusi yra isz medegos, kokią upės vandens paima nuo kietžemių. Nors vienok tulos deltos yra labai didelės, tai ant jų padarymo ne sunaudota visa medega, kokią upė nuo kietžemių paėmė. Didesnę tos medegos dalį upė sugabeno į jures; jures todėl yra teip kaip krautuvė, į kurias vandens gabena visokias medegas nuo kietžemių paimtas.

Daleiskime, kad upė savo įtakoj į jures patinka ten jurių vandenų tekėjimus. Suprantama, kad tokiame atsitikime upės ne nesz pieską ir dumblą tiesiog į jures, kadangi jas nunesz į szalį jurių vandens tekėjimas. Tokiu budu įtakose daugelio upių pasidaro kaipi damai atskirianti upę nuo jurių; toksai damas yra antai įtakoj Nemuno ir Vyslos.

Seniai jau užtėmyjo, kad upėse tekancziose iszilgai meredijano, taigi nuo pietų sziaurių link, arba nuo sziaurių pietų link, abudu upės krantai ne vienoki. Upės Volga, Ob, Jenisei, Lena, tose vietose, kur teka iszilgai meredijano, turi deszinį krantą augsztą, urvuotą, kairįjį gi pievuotą, apžėlusį žole, žemą. Vandens upėj tekancžioj iszilgai meredijaną, dėl žemės aplink savo aszį sukimosi, smarkiaus graužia deszinį krantą. Tokiu budu upė juo toliaus įsigraužia į deszinę pusę, nuo kairės gi traukiasi vis toliaus. Paveikslan, antai Kazanius sziądien yra beveik trys viorstai nuo upės, prie pats gi miesto znaimus dar upės seni krantai. Taigi isz to matyt, kad miestas buvo pastatytas ant pats upės kranto, bet paskui ji pasitraukė ant 3 viorstų nuo miesto. Visos upės tekanczios iszilgai meredijaną, kaip sakėme, turi vieną krantą augsztą, kitą gi žemą. Tas paeina nuo to, kad ne visos vietos ant žemės, besisukant jai aplink savo aszį, sukasi su vienodu greitumu: vietos, mažesnėse platumose sukasi greicziaus, arcziaus gi polių palengviaus. Vanduo atbėgęs isz pietų į sziaurius, kur yra palengvesnis sukimasi, liekasi atmestas į deszinę szalį, todėl smarkiai musza į upės krantą ir nuolatai vis toliaus jį graužia. Tas vienok didesnis graužimas vieno kranto ne vienoks yra abiejuose musų žemės puskulkiuose: ant sziaurinio vanduo graužia deszinį upės krantą, ant pietinio gi prieszingai—kairįjį.

Upės prasideda augsztesnėse vietose ir teka į jures arba į kokį didelį ažerą; pabaigą upės, arba vieta kur ji įteka, vadinasi *intaka*.

Upės tekanczios isz szaltinių kalnuose turi paprastai daugiaus vandens, negu upės klonių, kadangi kalnuose daugiaus buva lytų ir sniego.; jeigu kalnas augsztas, tai ant jo virszunės sniegas niekada ne nutirpsta, taigi užden gia kalno virszunę žiemą ir vasarą; sniegas tas, dėl didelio spandimo, persikeiczia į ledą, nusileidžia žemyn ir ten tirpdamas, duoda pradžią kalnų upėms; upės tos ir karszcziausioje vasaros metų dalyj visada turi daug vandens, n laike didelių karszczių sniegas ir ledai kalnuose labi a siai tirpsta. Girios duodanczios žemei pavėsį, saugoj czios žemę nuo iszdžiuvimo lygiai kalnuose, kaip ir k nyse, atsiliepia teiposgi ant daugumo vandenų upėse ant lygesnio jo padalinimo visokiose metų dalyse. Isz tus todėl kokiame nors kraszte girias, upės nuseka, užtai po didesnių lytų, nupuolęs vanduo, ne patikdamas nė jokio stabdymo, greitai subėga į upę ir gimdo tvanus, kaip tai tankiai atsitinka: Iszpanijoj, pietinėj Prancuzijoj, Italijoj, kur girių yra mažai.

Upės, pagal vietą kur gabena savo vandenis, dalinasi į jurines ir į kontinentaliszkas, taigi tokias, kurios jurių nepasiekia. Pirmutinės plaukia į jures ir oceanus, antros gi nesza savo vandenis į ažerus, kurie nesijungia su jurėmis, kaip antai Volga ir daugelis upių Azijos, Afrikos; kitos vėl isznyksta pieskynuose, į juos įsigeria, kaip upės Sacharos, arba tulos upės Australijoj.

Ne kiekviena vienok tekanti ant žemės upė turi savo locną įtaką, taigi ne kiekviena yra teip vadinama *svarbioji upe*; yra upės, kurios pirma sugabena savo vandenis į svarbiasias upes ir su joms jau pasiekia galo, taigi įtakos; tokias upes vadina upėmis mažomsiomis (kaip antai: Nėris, Nevėža, Dubisa, Szeszupė). Tos mažos upės turi dar mažesnes, kurios į jas savo vandenis sunesza, kaip antai: Nova, Szirvinta, Dovinė, į tas vėl teka upės dar mažesnės ir t. t.

Tokiu budu didėji upė su visoms kitoms į ją tekanczioms padirba lyg medį su daugeliu szakų ir szakuczių ir tas lyg įsikerojęs medis vadinasi *upes sistema*. Surinkimas upių sistemų kokio nors kraszto vadinasi jo *hydrografija*.

Krasztas, isz kurio renkasi visi vandens į vieną sistemą, vadinasi *prieupiu* tos upės. Prieupis vienos upės atsiskiria nuo prieupio kitos kokiu nors žemės pasikėlimu, ir tasai pasikėlimas vadinasi *linija vandenu padalinimo*. Jeigu kokioje vietoje tas iszkilimas isznyksta, taigi jeigu pavirszius pasižemina, tai du vandenų sistemai gal susijungti į vieną, teip, paveikslan, kaip tai yra su sistemais Orinoko ir Amazonkos, Pietinėj Amerikoj. Orinoko, nusileidusi į lygumas, kur iszkilimas dalinantis upių sistemas isznyko, lyg persiskiria ir dalį savo vandenų siunczia į kairiąją pusę: ta vandenų Orinoko dalis vadinasi Cosiquiare (iszsitaria Kosikiare) ir ji jungiasi su vandenimis sistemo Amazonkos. Tas susijungimas vandenų dviejų upių sistemų vadinasi *bifurkacija*. Ten kur tokio upių susijungimo nėra, o upių sistemai yra ant lygumos, ten žmonės perveža tavorus isz vienos upės į kitą, arba iszkasa atsakanczius *kanalus*, kurie jungia upes vieno sistemo su upėmis kito, per kuriuos upių laivai su tavorais gal tiesiog plaukti isz upių vieno sistemo į upes kito.

Jeigu visas prieupis butu su visu lygus ir jeigu turėtu vienodą pasilenkimą, tai upės ant jo tekėtu tiesiog teip, kaip žmonių nukasta grabė, bet gamtoj tokių lygumų nėra, todėl tekanti vandens turi jieszkoti sau kelio, kurisai jiems geriausiai tinka, todėl ant savo kelio upės iszsivingiuoja.

Upės greicziausiai teka kalnuose: tankiai atsitinka, kad czia upė puola tiesiog žemyn kaipi nuo stogo ir tokiu budu padirba *vandens puolimus*, *kaskadas*, *kataraktas* arba *slenkszczius*. Jeigu upė teka terp uolų ir jeigu jos lovys susisiaurina, tai toje vietoje vanduo teka smarkiaus, kadangi nuolatai nuo virszaus atplaukiantis vanduo negal patilpti susisiaurinusiame lovyj, stumia vandenį toj vietoj ėsantį. Vandenų puolimai, slenkszcziai buva ir lygumų upėse, kaip antai Szafhauseno vandens puolimas, Dnepero slenkszciai, Velnio Tiltas ant Nemuno, Niliaus kataraktas ir t. t.

Prieupio plotai nuo pradžios upės, juo toliaus nuo tos pradžios, juo žemyn nusileidžia, todėl ir upė savo tekėjime perkeiczia pavidalą ir ypatybes ir todėl paprastai dalina upes į tris dalis: virszutinį jos tekėjimą, vidurinį ir apatinį, įpuolant į jures. Virszutinyj tekėjime vanduo bėga greitai, (kadangi teka tankiausiai kalnuotose vietose) padirba daug vandenų puolimų ir todėl ne tinka botų ir laivų plaukimui; viduriniame savo bėgime upės tėka palengviaus ir lygiaus, czia geriaus jau tinka laivams, nors ir szitoje dalyj atsitinka dar vandenų puolimai, kataraktos, slenkszcziai. Apatiniame upės tekėjime nėra jau puolimų, arba kataraktų, bet užtai atsitinka pieskų ir žvyro sudumos; kadangi czia vanduo tėka palengviaus, todėl negal pakelti jau visos daugybės neszamų mineraliszkų dalių, todėl jos nupuoła ant dugno ir padaro sudumas. Didžiausios sudumos buva prie pats upės įtakos.

Upės turi didelę svarbą žmonių gyvenime; pirmutiniai kokio nors kraszto gyventojai rinkosi sau gyvenimus paupiuose, upės nemokantiems dar laukų apdirbti žmonėms davė maistą ir vandenį gėrymui. Sziądien upės palengvina žmonių susineszimus, palengvina prekystą; seniaus, kada ne buvo geležinkelių ir kitokių geru žmonių padirbtų kelių, upės turėjo dar didesnę vertę.

Ažerai ir klampynės.

Ažerai yra tai žemės įdubimai, į kuriuos susirenka vanduo; toki įdubimai žmonių iszkasti vadinasi *soželkoms*, *prudais*. Ažerų įdubimai pasidarė tokių jau budu, kaip ir kalnai ir klonys, taigi ausztant žemės pavirsziui, įkaitusi pluta auszdama visaip rankszlėjosi. Vandenį į tokius gamtos padirbtus įdubimus atgabeno arba tekanti upė, arba jurės, kurios pasitraukdamos isz tos vietos, turėjo tame įdubime palikti dalį savo vandens.

Ažerai dalinasi į turinczius vandens nuplaukimą ir į neturinczius arba uždarytus; pirmame atsitikime turi jie prėską vandenį, taigi tokį, koksai yra ir upėse, antrame gi atsitikime turi surų vandenį, taigi tokį, koksai yra jurėse; todėl tai tulus su surum vandeniu ažerus neteisingai praminė jurėmis, kaip antai: Mirties jures, Kaspiszkos ir Araliszkos jures. Surus vanduo uždarytuose ažeruose paeina nuo to, kad ir upės vandenyse yra dalis druskos; įpuldama į uždarytą ažerą upė jau ne teka toliaus; vanduo nuo ažero pavirsziaus garuoja, bet užtai sugabenta druska jau czia ant visada pasilieka. Todėl juo toliaus, juo daugiaus druskos sugabena upė į uždazytą ažerą teip, kad ant galo jame vanduo stojasi surus ir tai juo toliaus, juo suresnis.

Ažerai turinti nuplaukimą jungiasi su jurėmis, kaip kada vienok jie su joms nesijungia, bet su kitu uždarytu ažeru, paveikslan, turintis nuplaukimą ažeras Genezareth, jungiasi su uždarytomis Mirties Jurėmis.

Ažerai iszsiskyrstę po visą žemės pavirszių, daugiausiai vienok jų yra sziauriniuose krasztuose vidutinio oro, kaip antai Europoj apie Baltiko jures ir Sziaurinej Amerikoj. Ažerai gal but ant augsztų kalnų, klonyse ir žemumose, o kaip kiti yra net žemiaus jurių vandenų pavirsziaus: antai Mirties Jurės yra žemiaus jurių pavirsziaus net su virszum ant 1000 pėdų; žemiaus jurių pavirsziaus yra ir Kaspiszkas ažeras, paprastai jurėmis neteisingai vadinamas.

(Toliaus bus)

‖ Amerikoniszki inżinieriai, tyczia iszsiųsti ant salų Ugninės Žemės, paczioj užbaigoj Pietinės Amerikos, surado ten naujus aukso plotus, ant kurių tuojaus rengiasi įtaisyti kastynes.

‖ Kaime Klekotowe, netoli Brodų, Galicijoj, iszdegė 17 ukių su wisais žmonių turtais; kaime Buszka, netoli Złoczewo, iszdegė 7 ukės ir 12 galwijų.

‖ Kasierius Odesos miesto kreditinės draugystės pawogė 75000 rublių ir paskui, greitai pinigus iszleidęs, pats atėjo į policiją ir apsiskundė.

‖ Mieste Messina, ant salos Sicilijos, pietinėj Italijoj, wienas banko urėdnikas pasisawino sau 1700000 lyrų banko pinigų. Maža mat wagysta nepasiganėdino.

‖ Ant įrengimo Kijewe politechniszkos mokslainės iki sziol surinko jau 117384 rubl. Pažadėjimų gi nuo wisokių didžturczių yra ant 850000 rublių.

‖ Pietinėj Italijoj, pirmiaus buwo žemės drebėjimai, dabargi ugnakalnis Wezuwius pradėjo mesti ugnį isz sawo widurio. Isz olos weržiasi ir ugnies skystimas.

‖ Kaimas Maloselskoje, Doniszkų kazokų žemėj, beweik su wisu iszdegė. Ugnis czia isznaikino su wirszum 300 ukių.

Naujas 28 walandų trukis į New Yorką.

O 30 walandu in Bostoną.

Dabar Nickel Plate geležinkelis gali duoti perwažiuojantiems geriausią wigadą. Trys trukiai važinėja kas dien į abi pusies terp Chicago ir rytų. Pietiniai wagonai su geriausia tarnysta, o prekės pigesnės kaip ant kitų linijų. Trumpiausia linija į rytus. Wažiuodamas sziai linija užcėdysi pinigus ir laiką. Atsiszauk arba adresuok į: J. Y. Calahan General Agent, 111 Adams St., Chicago Ill.

Arba H. Thorne, C. P. & F. A., 111 Adams St., Chicago Ill.

Wietines Žinios.

—o—

— Pereitą sanwaitę, policistas Kilbury suaresztawojo keletą biciklistų už tai, kad jie per greitai važiawo ir nuwedė juos ant policijos stacijos ant Cottage Grove ave.; eidamas pas sudžią, pastatė sawo biciklį priemenioj, kada sugrįžo, jau sawo rato nerado—mat kas ten jį pawogė, taigi Kilbury turėjo eiti pekszczias namon. Ant Michigan ave., koksai biciklistas užwažiawo ant policisto ir jį parmuszė, pats gi greitai pakilęs nuo žemės, pabėgo, palikęs sawo biciklį. Policijantas nurito jį ant policijos stacijos ir czia tik persitikrino, kad tai yra jo paties biciklis, kurį jam buwant pas sudžią, buwo pawogę.

— Garsus Chicagoj didžturtis, Adolf Luetger, likosi Grandjurės apskųstas už nužudymą sawo moteries, kurią iszwirė sawo deszrų dirbtuwėj. Nors jis užsigynė, bet darbinįkai tos dirbtuwės: Bialk ir Oderowski pripažino, kad tą naktį, kada prapuolė Luetgero pati, jiems paliepta buwo dirbti wisokias prietaisas dirbtuwėj. Kokia ten Harris pripažino žiedą, kurį rado wiename katile, už žiedą prapuolusios Luetgero moteries. Net brolis Luetgero apskundė sawo brolį. Prowa trauksis Chicagos prisaikintųjų sude.

— Pereitos subatos rytą, ant platformos walymui upės, welkamos garlaiwio "Andrew H. Green", prie tilto ant Rush str., atsitiko smarki expliozija. Sargas ėsantis ant platformos likosi sudraskytas. Expliozija buwo teip smarki, kad wisuose namuose ant trijų blokų wisi langai iszbyrėjo; teipogi daug blėdies pridirbo laiwams surinktiems ant upės. Nuo ko užgimė expliozija, tikrai nežinia; spėja, kad ant platformos turėjo but dinamitas, kurisai ir expliodawo.

— 18m. negras, Scot Price, už nudėrymą waisių prekėjo, grekonio Spirokatoso, nusudytas ant pakorymo, atsiszaukė į sawo wientauczius, praszydamas jų užtarimo. Teisinasi jisai, kad prie užmuszimo Spirokatoso prikalbėjo kiti, kurie jį pirma nugirdė. Diena pakorimo Price'o paskirta 18 Sėjos, su juom drauge bus pakartas, jeigu laiko nepasiseks nuwilkti, ir jo draugas Sogers.

— Pereito panedėlio dieną į Chicagą atsilankė delegatai wiso swieto, atkakę į Amerika ant wisoswietinio pacztinio kongreso, kurisai atsibuwa Waszingtone. Atkakę į Chicagą swecziai susirinko į Palmer House. Į juos miesto bulmistras, Harrison, laikė pasweikinimo kalbą.

— Gegužio mėnesyj, Chicagoj pasimirė isz wiso 1709 žmonės; pereitą gi metą per tą patį laiką 1804. Pereitą metą Gegužio mėnesyj waikų pasimirė 477; szį metą gi tik 345. Patžudyszczių gi szį metą buwo daugiaus negu pereitą metą.

— Namuose po nr. 95 ant Dearborn str., nuo antrų lubų nupuolė elewatorius į kelnorę. Keturi besikelianti į wirszų žmonės likosi prie to gana sunkiai apkulti.

— Beardant triobą American Express Co., ant kertės Market ir Van Buren ul. nugriuwo wiena siena ir užbėrė 4 darbinįkus, kurie likosi gana sunkiai apkulti.

— Pereitą panedėlį Chicagoj atsibuwo sudžių rinkimai. Likosi iszrinkti wisi kandidatai republikoniszkos partijos.

Pamegyk dežutę CASCARETS už 10c., geriausia sutaisytoja plauczių ir wisu widurių.

Lietuwiszkas Teatras.

Pittston, Pa., 21 Sėjos, 1897 m., tai yra panedėlyj, parapijinėj salėj, ant gatwės Butler, Lietuwiszka Teatraliszka Kuopa grajys teatrą, po wardu Bėdiewis. Yra tai juokingiausia isz wisų lietuwiszkų komedijų. Dėltogi malonus tautiecziai nepatingėkite atsilankyti ant to puikaus perstatymo, o busite užganėdinti gražumu teatro. Prasidės pusiau asztuntą walandą wakare. Tikietai ant pirmų sėdynių po 50c., ant antrų po 35c., o ant treczių po 25c. Pelnas nuo teatro bus apwerstas ant parapijos naudos.

Szirdingai užkwiecziame kuodaugiausiai sweczių ant teatro atsilankyti.

Su guodone, A. W. Teplir.

Mitingas.

Subatoj, 12 Sėjos, pusiau 8 walandą wakare, po nr. 786 Ashland Ave. Liet. Republ. Kliubas 9tos wardos laikys sawo mitingą, ant kurio szirdingai užpraszo wisus lietuwius pributi.

J. K. Chmelauskas, Sekr.

Nedėlioj, 13 Sėjos, 2 walandą po piet, salėje Kwietkausko, 786 S. Ashlaud Ave., Draugystė "Mylėtojų Teisybės", laikys sawo mitingą, ant kurio wisi sanariai yra užpraszomi pributi, teiposgi ir tie, kurie nori prisiraszyti. Įstojimas pigus.

J. K. Chmeliauskas, sekr.

Padėkawone.

Siunczia szirdingiausią padėkawonę guod. kun., Szedwydžiui ir parapijonams Pittston, Pa., kurie padarė kolektą bažnyczioje ir surinko ant suszelpimo manęs $21,5o, o guod. kunigas nuo sawęs dawė $5,oo, tai isz wiso turiu paaukauta $26,5o. Tegul jiems Augszcziausias Diewas už tai užmoka.

Su guodone, A. Reklys.

Draugystė Simano Daukanto Chicagoj, siunczia szirdingiausią padėkawonę iszleistojui "Lietuwos", p. Olszewskiui, už paaukawimą 22 exempliorių knįgų į musų knįgyną.

Wardu Draugystės, Sekretorius
Abromawyczius.

Pigiai ant pardawimo,

Ar ant parandawojimo geras salunas, geroje wietoje, po nr. 3352 Mospratt Str. Gera wieta dėl lietuwio, nes aplinkui daugiausiai lietuwių ir lenkų gywena. Atsiszaukite į tą patį saliuną.

Gromatos ant paczto.

1001 Adomaitis Alex.	1114 Kubas Wojciech
1005 Barutzki Loranz	1115 Kuntowicz M.
1006 Barnaba Canica	1116 Kuszowske Jan
1012 Biski Rozaly	1117 Kungis F.
1015 Bonia Leglia	1123 Lewandowski A.
1017 Borucki Johann	1128 Masnko Jakob
1019 Botkowski Sam	1149 Palucki Johann
1021 Blažaitis Jonas	1168 Salesenska W.
1028 Cieraszkiewicz	1171 Sawusch Eduard
1054 Gasky Stanislaw	1176 Schepukas Adolf
1057 Gandit Louis	1192 Sobolewski Tomas
1059 Gedwilo Julian	1194 Somasciwicz Kar.
1070 Gezydowski Kon.	1200 Szmytas Franc
1087 Jankievicz Kon.	1208 Vana Frantisek
1093 Kayris Adam	1211 Wapnek L.
1094 Karasky Mr.	1212 Warakomski Karol
1112 Kubin Franz	1217 Wemisch G. A.

Balius ir Lenktynės.

Nedėlioj, 13 Sėjos, pas L. Ažuką, 3301 Auburn Ave., bus balius ir lenktynės. Grajįs gera muzika, bus szokiai ir kitos zabowos. Balius prasidės 5 walandą po pietų, o lenktynės 6 walandą. Už lenktynes bus paskirtos nagrados: dėl pirmo $2.00, antro $1.00, treczio 50c. Bėgimas ant lenktynių bus nuo 33czios iki 31mai ul.

Szirdingai užpraszo wisus lietuwius atsilankyti.

L. Ažukas.

Pajieszkojimai.

Pajieszkau sawo draugo, Jono Kuczinsko, isz Kauno gub., Panewežio paw., Geidžiunų kaimo, pirmiaus gyweno North Dakotoje, o dabar nežinau kur. Teiksis atsiszaukti ant szito adreso:

Mike Kairys.
47 W. 25th Str., Chicago, Ill.
(19—6)

Wyras, turintis sawo locną namą, pajieszko merginos, arba naszlės ne senesnės 25 metų, dėl apsipacziawimo. Teiksis atsiszaukti ant adreso:

G. B. box 1017 Torrington Conn.

Ant pardawimo pigiai lotas,

Su namu ant 2 pagywenimų, po nr. 3344 Auburn Ave. Atsiszaukite į "Lietuvos" redakciją.

(19—6)

Kataliogas knygu.

Naujas lietuwiszkas Lementorius „ 10c
Pilnas szimtmetinis kalendorius su planetomis 15c.
Pradžemokslis Rankos Raszto del norinczių iszmoktie gražiai raszytie 10c.
Pradinis mokslas angliszkos kalbos 75c
Rankwedis Gromatu raszymui. Yra labai naudinga knygele, kuri mokina kaip reik raszytie gromatas in: pažystamus, prietelius, giminias, mylimaisias ir mylimuosius priesz apsiwedima, in ponus, kunigus, wyrkupus ir kitas augsztai pastatytas ypatas. Pasweikinimai (pawinczewones) ant Nauju Mėtu, dienoje warduwiu, užgimimo ir kituose swarbiuose atsitikimuose. Preke 50c.
Sodu welsimai ir Pudymu dirbimas 10c
Spasabas greito iszsimokinimo angeskos kalbos ne apdarytas " " $1.00
o apdarytas " $1.25
Trumpa senowes Lietuwiu Istorija „ 10c
Trumpa lietuwiszka Geografija paraszyta kunigo Žebrio 15c
Žodynas keturiose kalbose: lietuwiszkai, latwiszkai, lenkiszkai, ir ruskai, yra geriausse knyga del norinczių iszmoktie lenkiszkos, ruskos arba latwiszkos kalbos " " $2.00

Knygos istoriszkos, swietiszkos, pasaku ir giesmiu.

Anegdotai iszsitarimai ir patarles isz gywenimo senowes Grekonu bei Rymionu " " 5c
ANDERSONO PASAKOS. Wienoje knygeleje 10 gražiu pasakaleziu 15c
Amerika Pirtyje Komedija del teatro 10c.
Apie Senowes Lietuwos pilis yra tai puikus apraszymas apie Lietuwos praeite ir apie tuos pilekalnius kurie dar ir szendien laukuose musu towynes niukso...10c
Birutes dainos " " 10c
Diewaitis, apysaka szios gadynes. Yra tai graziausia pasaka, kurios lietuwiai da niekad negirdėjo. Preke " " " $1.00
Dainu skrynele " " " 20c.
Graž walku knygele " " " 10c
Gywenimas Genawaites (Genowefos). Yra tai labai puiki ir pamokinanti pasaka, apie kuria lietuwiai jau daug kartu girdeja yra 50c.
Gywenimas Stepo Raudnosio " 15c
HYGIENA, arba mokslas apie užlaikymą sweikatos. Szita knygele priwalo rastis kiekwienuose namuose, nes kas ją su atyda perskaitys, pataikys apsisaugoti nuo tukstancziu wisokiu ligu, pataikys užlaikyti dzielybe sawo sweikatą, paliginti sawo amži ir mokes užauginti sweikalis ir twirtais sawo waikelius. Preke 35c.
Istorija gražios Katrukos " " 10c
Istorija isz laiko Francuzu wainos " " 30c
Istorija gražios Magelenos " " 20c
Istorija septyniu Mokytoju 50c
Juokingas pasakojimas ape Szaltabuizius 5c
Kankles, lietuwiszkos dainos su natomis, sutaisytos ant 4 balsu, del wyru 25c.
Kaip įgytie pinigus ir turta " " 10c
Kas teisybe tai nemelas pulkios apysakeles isz lietuwiu gywenimo 15c
Kristijonas Duonelaitis " " 15c.
Kas yra, o kas bus " " 10c.
Krumpliu Jonas " " 10c.
Kinai ir kaip jie gywena 10c
Lietuwiszkos dainos isz wisur surinktos, ape keturi szimtai dainu " $2.00
Lietuwiszkas szupinis " 5c
Lietuwiszkas Kalendorius ant metu 1896 " 15c
Lietuwos Kunkles, nauju dainu knygele turinti 72 dainas. 15c.
Namelis pustelnyko " " " 75c
Lietuwiszki Rasztai ir Rasztinykai 50c.
NAUJAUSIS LIETUWISZKAS SAPNINYKAS, surinktas isz daugel swetimtautiszku sapninyku ir suredytas pagal tikra Persiszkai Egiptiszka sapninyka,—su 310 aiszkiu abrozelu,—su apraszymu planetu ir paslapeziu kokias senowes žmones wartojo del nuspejimo ateities.—Geriausei iszguldo wisokius sapnus, koki tik žmogui prisapnuot gali. Preke 50c
Apdarytas 75c
Kražiu Skerdyne. Apraszo ana balsu atsitikima, kada 1863 m. maskoliai užpuole ant bažnyczios mieste lyje Kražiu, mesze, szaude ir pjowe nekaltus žmonis, iszgriowe altorius ir užpeczetijo bažnyczia. Kuo aiszkiausiai apraszo ta wisa atsitikima. 15c.
Negirdetos dalktas ir geros rodos musu moterelems " 5c,
Olitypa, apysaka isz laiko terpeawiszkos kares Indijonu Amerikos. 25c
Pataries ir dainos 10c
Pasakojimas Antano Tretininko " " 25c
Pirmutinis degtines warytojas, komedija 10c
Pulkus apraszymas tikru atsitikimu isz laiko lenkmeczio walnos 1863 m. 40c
Pałangos Juze " " 20c
Praeite Vilniaus. Apraszo nuo pat pradžiu užsidejimo miesto Wilniaus koki jame kliosztoriai buwo, koki lietuwiszki kunigaikszciai gywend, kokios kares jy aplanke ir daugybe kitu akywu Lietuwos atsitikimu 10c
Puiki istorija ape Kantria Alana, kuri per 26 metus walksczeziodama po swieta, daugybia bedu ir wargu kantrei laskentejo 25c
Rinalda Rinaldinas " " " $1.50
ROBINSONAS KRUZIUS, moraliszka apysaka del jaunumenes. " " 25c
Rutu Lapelial naujausios dainos " " 15c
Swodbine reda. Yra tai puikios dainos ir aracijos wartojamos seniau ant lietuwiszku westaliu. Dwi knigi $1.50
Talmudas žydu " " 10c
Terp akausmu ir garbia. Naujausios dainos 20c
Trumpi Pamokinimai ir Rodos iszimtos isz knygu kun. K. Antanewiczius. 10c
Weselijos arba pagirenu gobtuwes 20c
Witolioranda. Giesme isz Lietuwos padawimo 50c
Žiponas bei Žipone 25c

The Standard Liquor House.

Naujas Lietuwiszkas Saliunas

Juoz. Millerio,

203 Washington St.,
SEATLLE, WASH.

Užlaiko geriausius gėrymus: Arielkas, Likierius, szaltą Alų, ir kwepianczius Cigarus. Teiposgi kiekwienas pribuwęs pas manę gali gaut geriausią rodą ir dasižinoti apie wisus reikalus szio kraszto. Kam teks czia atwykti, meldžiu pas manę atsilankyti. (2–10)

Su guodone
Juozas Miller.

Kiekwienas teip sako:

CASCARETS CANDY CATHARTIC yra tai stebukliugiausios gydyklos szio amžiaus iszradimuose, turi gardu smoka, gydo lagadnei ir tikrai inkstus, kepenis, pilwą ir cysytyja wisą sistemą, praszalina perszalima, gydo galwos skaudejima, drugy ir užkietejima widurio.

Pirk dežutę C. C. C. sziądien, 10, 25, 50 centu. Randasi wisose aptiekose ir iszgydymą gwarantuoja.

Iszsiuncziame in wisus miestus ir miestelius wisos Amerikos wisokius daiktus, kaipo tai: Maszinas del siuwimo, Maszinas del drukawojimo gromatu, Siutus, Overkotus, Wargonus, Armonikas, Grajyjamas Dežutes, Klarnetas, Fleitas, Basetles, Skripkas, Gitaras, Triubas, Žiuronus, Britwas, Peilius, Widelcius, Szaukštus, Strielbas, Rewolwerius, Laikrodžius, Laikrodelius, Lenciugelius, Kompasus, Žiedus, Auskarus, Abrozus ir wisokius kitus daiktus. Teipogi padidiname fotografijas, dirbdiname luksztus del laikrodeliu ir t. t. Prisiuncziame katalioga kožnam dykai. **Adresawokit teip:**

Kelpsch, Noreiko & Co.,
56 Fifth Ave., CHICAGO, ILL.

CANDY CATHARTIC
Cascarets
CURE CONSTIPATION
REGULATE THE LIVER
10¢ 25¢ 50¢
ALL DRUGGISTS
ABSOLUTELY GUARANTEED to cure any case of constipation. Cascarets are the Ideal Laxative, never grip or gripe, but cause easy natural results. Sample and booklet free. Ad. STERLING REMEDY CO., Chicago, Montreal, Can., or New York. 211.6

Niagara Wandens Puolimas.

(Niagara Falls.)

Niagara wandens puolimas sawo gražumu yra didžiausiu stebuklingumu kas met patraukia burius žmonių. Nėra wisoje Amerikoje tokios wietos, kur teip gerai, pniklai ir wigadnei keleiwiai galėtų praleist sawo wasarinę wakacija. Trukiai Nickel Plate Geležinkelio, su miegamais ir pietiniais wagonais, su wisa reikalinga tarnysta, wažiuodami isz Chicago į New Yorką ir Bostona, prawažiuoja pro pat tą wietą. Naujiejie trukiai, kurie pradės kursuoti nuo nedėlios, 30 Gegužio, duos sawo pasažieriams abiejų klasų: pirmos ir antros pawelinimą apsistoti tenai ant 10 dienų ir atlankyti tą stebuklingą wietą. Truklai iszwažiuoja isz Chicagos kasdien 10:30 ryto, 3:05 po pietų ir 10:15 wakare.

Pons J. Y. Calahan, Generaliszkas Agentas, 111 Adams St. Chicago, Ill. duos kiekwienam informaciją norincziam apsistoti ant 10 dienų Niagara Falls.

Apgarsinimai.

"Varpas", literaturos, politikos ir mokslo dwimėnesinis laikrasztis, iszeina jau 9 metas Tilžėje. "Varpas" yra Lietuwos wadowų laikrasztis; talpina puikias apysakas bei moksliszkus rasztus. "Varpas" į Amerika ant metų, su prisiuntimu, kasztuoja 1 dolarą.

"Ukininkas", Lietuwos ukininkų mėnesinis laikrasztis, iszeina 8 metai, teippat Tilžėje. Talpina įwairius rasztus apie lietuwių prispaudimą po gudų waldžia, bei pamokina, kaip reik nuo jų gintis, apysakas, pamokinimus isz swetimų szalių, bei apie ligas, nuo kurių gali pats žmogus pasigelbėti, nėsant arti daktaro.

"UKININKAS", į Amerika, ant metų kasztuoja tiktai wiena dolarą. Norinti iszsiraszyti wirsz minėtus laikraszczius, pinigus gali siųsti registrawotose gromatose ant szito adreso (10—7)

Herrn Dr. Bruažis,
Tilsit, Ostpreussen
Germany.

Wisokias knygas,

lietuwiszkas, teip dwasiszkas kaip ir moksliszkas, teipgi ir laikraszczius, kaipo tai: **"Varpą", "Ukininką"** ir **"Tewynes Sargą",** wisus tris kartu imant ant 1897 m. prisiuncziu už $3.00. Katalogą knygų ir laikraszczius ant pažiuros prisiuncziu dowanai. Užpraszant knygas arba laikraszczius, reikia sykiu ir pinigus prisiųst. (31—7)

Jurgis Lapinas
Tilžeje — Tilsit, Ostpr.
Germany.

Ne rukyk tabako ir nespjaudyk, nes tai trumpina tawo amži.

Jeigu nori atsipratyt nuo tabako ant wisados ir pastoti sweiku, twirtu ir sylingu, imk gydyklas wadinamas NO-TO-BAC, kuris perdirba slipnus žmonis in twirtus. Daugelis, kurie pamegino szias gydyklas, in deszimta dienų jau swere deszimts swaru wirszaus. Apie 400,000 žmonių tapo iszgydytais. Pirk NO-TO-BAC nuo sawo aptiekoriaus, su gwarancija, už 50c. arba už $1.00 Apraszymus ir prabas gausi dykai. Paraszyk. in: Sterling Remedy Co., Chicago, arba New York.

Jeigu kam reikia kur iszwažiuoti isz Chicagos, arba ka parkwiesti į Chicagą, tai Tikietus ant wisų geležinkelių gali gaut "Lietuvos" redakcijoj, 924 33rd st.

Dr. Marija Doviatt, Lietuwe.
Paeinanti isz Kauno Gubernijos.
838 W. 18th Str.
Priima ligonius adynose: nuo 9 iki 12 priesz piet ir nuo 6 wakare. Telephonas: Canal 127

"RYTAS"

NEDELINIS Laikrasztis

ISZEINA

WATERBURY, CONN.

Yra tai wienas gryniausiu, kas link padawimo Amerikoje Lietuwiszku laikraszczių. Iszleidžiamas kriszczioniszkoje dwasioje. Žinių daugiausiai apie Amerikos lietuwių reikalus.

Ant metu tiktai $1.

Welitina kiekwienam jį skaityti.
Raszykit ir pinigus siųskit ant adreso:

Rev. J. Zebris,
34 John St., Waterbury, Conn.

APTIEKA

— Geriause lietuwiszkai-lenkiszka Aptieka Juozo Leszczynsko, po nr. 3315 Laurel st., kuri užlaiko geriausias gydyklas czionykszczias ir isz Europos ir teisingiausei iszpildo receptus, o prekes pigesnes kaip kitur. Aptiekoje randasi kasdien no adynos 11 ryto iki 2 po pietu D-ras M. F. Božyncz, o D-ras M. P. Kosakauskas randasi Czetwergais ir Nedelioms no 10 iki 12 adyn. widurdienio ir daktaras W. Statkewiczius randasi kožname laike. Ant pareikalawimo gali paszauktie in aptieka per telefona kiekwiena daktara, koky kas nori ir kožnoje walandoje. Teipogi ant pareikalawimo iszsiunczeme ywairias gydiklas wisur, atsakome laiszkus ywairiose kalbose ir gydome lygas per laiszkus.

Telefonas Yard 709

P.F. Bradchulis,

Notary Public & Claim Adjuster.
Iždirbu wisokius dokumentus ir kaip mokinantis ant adwokato užsiimu wisokiomis prowomis, ypacz priesz kompanijas už sužeidimus. Teipgi kolektawoju skolas už burda ir algas ir duodu roda kiekwiename atsitikime. Wiengenczei turedami koky reikala szaukites pas sawo wiengenty.

F. P. Bradchulis,
630 So. Canal St., CHICAGO, ILL.

E. ZANIEWSKIS.

924 33rd str., Lietuwiszkas kriauczius.

Pigausia drapanų krautuwė. Parduoda wisokius drabužius kuo no pigiausiai. Teiposgi dirba ant orderio už pigesnę preke kaip wisur. Wiengencziai, praszom atsilankyt, o persitikrysite.

Naujas Lietuwiszkas Saliunas.

Fel. Majausko
3301 Laurel
kerte 33czios ul.

Užlaikau zwieżia bawarska Alų, geriausias ir seniau sias Arielkas, Wyna, Likierius ir puikiausius Cigarus.

Prie saliuno turiu puike didelia sale ant mitingu, baliu ir wesialiju.

Ateik broli pamatytie ir to wiso pabandytie.

Felixas Majauskas,
3301 Laurel st., kerte 33czios ul,
CHICAGO, ILLINOIS.

HILLE'S FOTOGRAFAS,
3452 S. Halsted ul.
Nujima puikias Fotografijas, už tuzina tiktai
$2.00
An weselių ir kitokiu reikalu nujima Fotografijas kopuik ausei.

PIGIAUSIAS KROMAS
Czebatu ir Czeweryku
pas
M.W.Goodmana, 593 N. Gay St.
BALTIMORE, MD.

Per szias 30 dienu turiu iszpaduotie wisus mano wasarinius taworus, kaip tai: Czebatus Czewerykus del wyru, moteru, walku ir kudikiu. Užtai teip labai sumažinau ju prekius, kad wiska pas mane dabar gali pirkti beweik už puse prekes. Delto atkreipiu atyda wisu aplinkiniu ir pažystamu ir praszau ateit pamegyt, o persitikrysite kad teip pigiai niekur nerasite, kaip pas mene SU GUODONE

M. W. Goodman.

Wanted—An Idea Who can think of some simple thing to patent? Protect your ideas; they may bring you wealth. Write JOHN WEDDERBURN & CO., Patent Attorneys, Washington, D. C., for their $1,800 prize offer and new list of one thousand inventions wanted.

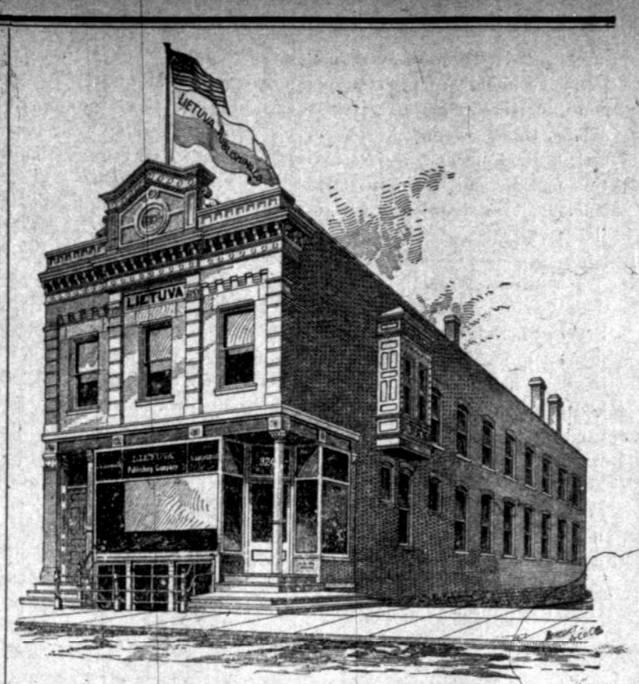

"LIETUVA"

Nedelinis Laikrasztis

Iszeina Chicagoje kas subata ir paduodą žmonėms
SWARBIAUSIAS IR TEISINGIAUSIAS ŽINIAS isz Amerikos, Lietuwos ir wiso paswieczio.

"Lietuva" kasztuoja ant metų tik $2. Kas abu doliarus užsimoka isz wirszaus, gauna puikę knįgelę, wertės 50c., dowanų. Kas užsimoka $1, gauna knįgelę už 25c. Knįgelę gali sau iszsirinkt isz musų katoliogo kas kokią nori, kad tik nebrangesnę per 50c. o prisiųsime dykai.

"Lietuva" yra labjausiai iszsiplatinus po wisa Amerika, deltogi biznieriams geriausiai užsimoka joje apsigarsinti.

"Lietuvos" spaustuwė spausdina visokias knįgas. konstitucijas ir wisus kitus drukus: lietuwiszkai, lenkiszkai ir angliszkai. Darba padaro gražiai, greitai ir pigiai, nes sawo locname name turi kuopuikiausiai įrengta wisą spaustuwę.

"Lietuvos" Redakcija parduoda szifkortes ant geriausių laiwų, siunczia pinigus į Lietuwą ir wisas dalis swieto. Pinigai per mus iszsiųsti greicziausiai suwaikszczioja kaip isz wisų kitų agentų. Mes teipgi parduodame lotus ir namus aplink lietuwiszką bažnyczią ir atliekame wisokius lietuwių reikalus gerai, greitai ir teisingai.

Raszant į mus su bent kokiu reikalu, arba pinigus prisiuncziant, wisada uždėkite szitokį adresą:

A. Olszewskis,

924 33rd Street. CHICAGO, ILL.

Pinigus siųskite registruotose gromatose arba per "money order", tai niekada ne prażus. Iszpirkę "money order" nelaikykite jį kiszeniuje, bet tuojaus prisiųskite mums: siuncziant "money orderį", gromatą registruoti nereikia, prisiuskite prastoje gromatoje, nes ant jo nieks, be mus, pinigų isz paczto neiszims.

Ofisas "Lietuvos" esti kasdien atidarytas nuo 7tos walandos ryto iki 9 wakaro, o nedėliomis nuo 12tos widurdienio iki 6 wakaro. Chicagiecziai turinti kokius reikalus, teiksis atsilankyti minėtose walandose.

Europiecziai gali gaut "Lietuvą" Prusuose, Tilžėje pas Jurgį Lapiną už $2,oo arba **4 rublius** ant metų.

W. SZYMANSKI

624 Blue Island Ave:
užlaikau didžiausia
Krautuwia Mebliu,
kaipo tai:
Stalų, Sėpų, Lowų, Peczių, Lempų, Diwanų ir t.t. o parduodu wiską pigiau kaip wisi kiti sztorai. Teipogi parduodu ir ant mėnesinių arba nedėlinių iszmokesczių. Paměginkit pas manę, o pamatysite, kad daug geriau ir pigiau pirksite wiską, nė kaip kur pas kokius žydus.

N. L. PIOTROWSKI,

Adwokatas augsztesniu sudu ir Notary Public.
Ofisas: 84 La Salle St., Rumas 620. Gywenimas: 112 W. Division St.

Atlieka prowas wisuose suduose, iszdirba wisokias popieras — dokumentus; o labjausei užsiima prowomis už sužeidima ir užmuszima geležinkeliu, fabrikuose ir t.t. Kiekwienas turintis koki reikala, tegul pirmiausei pas jy rodos pasiklause.

Gali susiszneket lenkiszkai.

Ben. Hatowskis.

627 S. Canal kerte Judd, Chicago, Il

Dirba, taiso ir parduoda:
LAIKRODZIUS, LAIKRODĖLIUS
Lenciugėlius, Žiedus, Spilkas, auskarus ir teip toliau.

Kas nori gali gaut puikių "Gold Fielled", 14-ko Karatų, ant 15 akmenų su tikrais Elgino w widuriais laikrodėlį nuo $17 iki $20 ant iszmokesczių, mokėdamas tik po wieną doliery ant nedėlios.

Kas tik ko reikalaujete ateikite pas mane, pirksite wiską pigiau kaip kitur.

Ziegorela czistyimas 50c. Sprendzyna 50c. Stykłas ir skazupkos 10c
Szlubinej ziedaj 56 ir 72 prabos nog $3 iki $6. Sidabrini "Elgin" ziegorej $7.00. Wyska garantawoje ant metu.

CALIFORNIA WINE & LIQUOR CO.

384 Blue Island Ave., N. E. Cor. 14th Pl. Chicago.

Sziuomi praneszame wisiems sawo prieteliams ir kostumeriams, kad dabar wienatiniu musu agentu ant pardawinejimo gerymu po namus yra **Franciszkus Kriszczionas.** Wisus orderius, kokius jam duosite, greitai iszpildysime ir už labai prieinamas prekias.

California Wine & Liquor Co.
384 Blue Island Ave., Cor. 14th Pl. (Henry St.)
M. Rubin, prez.